

23 מרץ, 2025

משפט אייכמן

מחזה מאת מוטי לרנר

©

דרמטורגיה ובימוי: אילן רונן

יוזם ומנהל אמנותי – נעם סמל

מפיקה – איילת ריפס

רח' יוניצ'מן 21/403 תל אביב 6936027

טל. 054-4583356

motti_lerner@hotmail.com

הדמויות

1. אדולף אייכמן (55) – יליד גרמניה. ב-1932 הצטרף למפלגה הנאצית ול-ס.ס. ב-1938 מונה לראש המחלקה לענייני יהודים, וניהל את השמדת יהודי אירופה.
2. גדעון האוזנר (46) – היועץ המשפטי לממשלה והתובע במשפט.
3. גבריאל בכך (34) – סגן פרקליט המדינה ועוזרו של האוזנר.
4. טדי קולק (50) – מנכ"ל משרד ראש הממשלה. איש אמונו של בן גוריון.
5. ד"ר הנס גְלוֹבְקָה (63) – מנכ"ל משרד הקנצלר בבון. היה היועץ המשפטי של משרד הפנים בתקופת הרייך השלישי.
6. רולף פוגל (40) – ממונה על יחסי גרמניה-ישראל בלשכת הקנצלר. יהודי. נשלח לירושלים ע"י ד"ר גְלוֹבְקָה לפקח על התנהלות המשפט.
7. ד"ר רוברט סרוואציוס (72) – סגורו של אייכמן. שירת כקצין תותחנים בוורמאכט. במשפטי נירנברג הגן על שר העבודה בממשלה הנאצית.
8. עו"ד ליוז גְרוֹוְדָה – (30) עוזרתו של ד"ר סרוואציוס.
9. ורה אייכמן (52) – אשתו של אייכמן.
10. שמונה עדים - ישוחקו על ידי להקת השחקנים.
11. שְׁמֵשׁ בית המשפט – אינו נוכח על הבמה, אך קולו נשמע דרך מערכת הרמקולים.
12. השופט משה לנדוי (49) – שופט בבית המשפט העליון, ואב בית הדין – הוא אינו נוכח על הבמה, אך קולו נשמע דרך מערכת הרמקולים.

החלל

החלל מופשט ומינימלי, והוא מאפשר עלילה במיקומים שונים ובמקביל. במרכז הבמה נמצא בית המשפט ובו ספסלי התביעה וההגנה, ותא הזכוכית של הנאשם. בקדמת הבמה ובצדדיה נמצאים משרדי התביעה וההגנה, משרדו של קולק, לשכתו של ד"ר גְלוֹבְקָה, וחדר הפגישות בבית הכלא בו כלוא אייכמן. בעומק הבמה ישנו מסך להקרנה של כתוביות ושל סרטונים דוקומנטאריים המתכתבים עם עלילת המשפט.

העלילה

העלילה מתקדמת על פי התקדמות הדיון בבית המשפט, אך לצרכי הבהרתה, מתרחשת החקירה הנגדית של אייכמן במקביל לעדויות ולא לאחריהן.

חומרים דוקומנטאריים

במהלך ההצגה יוקרנו על המסך שבעומק הבמה סרטונים דוקומנטריים המתארים את השמדת יהודי אירופה ומתכתבים עם עלילת המשפט. הסרטונים יוקרנו בין הפרקים השונים של האישומים נגד אייכמן: פעילותו לפני פרוץ המלחמה, פעילותו במזרח אירופה, בגטאות, במחנות הריכוז, בזמן המרד בגטו ורשה, ובהונגריה. מטרת הסרטונים היא כפולה: לתת ביטוי ויזואלי לתהליך ההשמדה של יהודי אירופה, וליצור חלוקה של העלילה לפרקים, באופן שיבהיר לצופה את התפתחותה.

רשימת העדים

1. בְּנוֹ לוֹיֵן (66)
2. אַרְנָה פּרִיץ (50)
3. רבקה יוסלבסקה (45)
4. אייזיק ברוק (55)
5. יחיאל דינור (51)
6. ד"ר אנה נֶלֶר (55)
7. יואל ברנד (54)
8. אביבה פרקש (40)

הערה:

העדויות במחזה מבוססות על עדויות האמת במשפט אייכמן, אך הן אינן תעתיק מדויק שלהן. העד בנו לוין מבוסס על העד בנו כהן, העדה ארנה פריץ מבוססת על דמותו של העד אהרון פריץ. העד אייזיק ברוק על העד יהודה בקון, העדה אנה נֶלֶר על העד ז'ורז' נֶלֶר, העדה אביבה פרקש על העדה אביבה פליישמן.

1. בית המשפט. יום. צוות התביעה וההגנה במקומותיהם. ברקע נשמע קולו של בן גוריון.

בן גוריון: עליי להודיע בכנסת, כי לפני זמן מה נתגלה על ידי שירותי הביטחון הישראליים אחד מגדולי פושעי הנאצים, אדולף אייכמן, האחראי - יחד עם ראשי הנאצים - למה שהם קראו "הפתרון הסופי של בעיית היהודים", כלומר השמדת שישה מיליונים מיהדות אירופה. אדולף אייכמן כבר נמצא במעצר בארץ, ויעמוד בקרוב למשפט בישראל, בהתאם לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם תש"י - 1950.

לקראת סוף דבריו מכניסים שני שוטרים את אייכמן אל תא הזכוכית. השמש מכריז:

שמש: בית המשפט!

מן הרמקולים נשמע קולו של השופט לנדוי.

לנדוי: נא לשבת. אדולף אייכמן, אתה אדולף, בנו של קרל אייכמן?

אייכמן: כן, אדוני.

לנדוי: אתה מיוצג במשפט זה על ידי ד"ר סרוואציוס ועורכת הדין גרוֹדֶה?

אייכמן: כן, אדוני.

לנדוי: אתה נאשם כי בתקופה שבין 1939 ל-1945, ביחד עם אחרים, גרמת להריגת מיליוני יהודים, כמי שהיה אחראי על ביצוע תכנית הנאצים להשמדת יהודי אירופה בגטאות, במחנות עבודה ובמחנות השמדה. האם הבנת את כתב האישום?

אייכמן: כן, אדוני.

לנדוי: האם אתה מודה, או אינך מודה באשמה?

הנאשם: לא מודה.

לנדוי: בבקשה, אדוני התובע, היועץ המשפטי, מר האוזנר.

האוזנר: במקום זה בו אני עומד לפניכם, שופטי ישראל, ללמד קטגוריה על אדולף אייכמן, אינני עומד יחידי. יחד איתי ניצבים שישה מיליון קטגורים. אך הם לא יוכלו לשלוח אצבע מרשיעה כלפי תא הזכוכית ולקרוא כלפי היושב שם: אני מאשים. מפני שאֶפְרָם נערם בין גְבְעוֹת אושוויץ ובשדות טרבלינקה, ונשטף בנהרות פולין.. הם היו הורינו, אחינו ואחיותינו, ביניהם גם מיליון ילדינו. לכן אהיה אני להם לפה, ואגיד בשמם את כתב האישום הנורא... (שתיקה קצרה) רצה, כבוד בית המשפט, איננו תופעה חדשה בתולדות האנושות. הוא ידוע לנו מימי קין והבל. אבל במאה העשרים נגלה לעינינו רצח מסוג חדש. רצה תעשייתי שתוכנן בידי ממשל שלם.

קנוניית פשע אדירה שנרקמה בידי רוצחים מאחורי שולחנות כתיבה, ושותפו בה אלפים רבים מכל עדרות החברה. לא כלפי קרבן אחד, אלא כלפי אומה שלמה שנדונה להשמדה... (שתיקה קצרה) במשפט זה לא נחשוף רק את מניעיו הרצחניים של הנאשם, אלא ננסה להשיב לשאלה הניצבת בפנינו מיום עלייתו של היטלר, ותטריד כל בן אנוש לנצח נצחים - היסטוריונים, חוקרים, אמנים - כיצד זה קרה שהעם הגרמני, המתקדם מבין עמי אירופה, בחר למנהיג אדם חסר מעצורים? כיצד הם קיבלו בהתלהבות את מדיניותו הרצחנית? כיצד צייתו לו כל מערכות השלטון? כיצד?

2. משרד הקנצלר אדנאואר בגרמניה. גלובקה ופוגל.

- גלובקה: התובע לא מאשים רק את אייכמן, מר פוגל. הוא מאשים את כל העם הגרמני. בניגוד להסכם המפורש עם בן גוריון.
- פוגל: כבר דיברתי על כך עם טדי קולק, המנכ"ל שלו.
- גלובקה: איך אפשרת להם לעשות את המשפט הזה באולם תיאטרון, עם כל כך הרבה קהל, עם כל כך הרבה עיתונאים?
- פוגל: זאת הייתה החלטה של בן גוריון עצמו.
- גלובקה: שלחתי אותך כדי לבטל אותה. אם אתה מתקשה להגן על האינטרסים שלנו בגלל שאתה...
- פוגל: יהודי?
- גלובקה: אתה מעדיף שאנחנו נמנה מישהו אחר לטפל ביחסי ישראל גרמניה?
- פוגל: ד"ר גלובקה, אתה יודע שאף אחד לא יפקח על המשפט הזה יותר טוב ממני.
- גלובקה: כבר חמש עשרה שנה אנחנו עושים מאמץ עצום להשכיח את פשעי הנאצים, ולהקים גרמניה חדשה, והמשפט הזה יהרוס את כל ההישגים שלנו, מר פוגל. תמסור לקולק שהקנצלר לא מוכן להפתעות כאלה.
- פוגל: ד"ר גלובקה. דווקא התמיכה שלנו בקיום המשפט תוכיח לעולם שיש גרמניה חדשה.
- גלובקה: היא תוכיח את זה רק לכמה ישראלים.

3. כלא רמלה. חדר המפגשים של ההגנה עם אייכמן.

- סרוואציוס: חשוב רגע לפני שאתה מפטר אותנו.
- אייכמן: אני לא מבין למה אתם מתעלמים מן הבקשות שלי. למה לא טענתם שראשי ה-ס.ס. שעמדו לדין בנירנברג הטילו עלי את האחריות להשמדה כדי להציל את עורם?
- סרוואציוס: ראשי ה-ס.ס. האלה הוצאו להורג. אי אפשר לחקור אותם כאן. ולכן העדויות שלהן הן ראיות חלשות.
- אייכמן: אבל אם כולם העידו שאני הייתי אחראי להשמדה, השופטים ישתכנעו שכך היה.
- גרודה: אלה שופטים מקצועיים ומנוסים. הם יודעים שלא היית מספיק בכיר כדי לבצע... (קרוס מימין לשמאל במה)
- אייכמן: גברת גרודה, השופטים הם יהודים שנמלטו מגרמניה לפני המלחמה. ראיתי איך הם נסחפו אחרי הפאתוס של התובע. זה משפט מכור. הם כבר דנו אותי לתלייה. חבל על הכסף שהמשפחה שלי משלמת לכם.
- סרוואציוס: קו ההגנה שלנו יכול להציל אותך. אם תטען שרק מילאת פקודות, שלא נקטת בשום יוזמה, שמעולם לא העלית רעיונות משלך, השופטים ישתכנעו שהאחריות שלך להשמדה הייתה קטנה. בסופו של דבר היית פקיד די בינוני...
- אייכמן: לא הייתי פקיד בינוני. הם יודעים את זה. יש להם פרוטוקולים של ישיבות בהן השתתפתי עם הדרגים הכי בכירים.
- גרודה: ברוב הישיבות האלה כמעט לא דיברת. לא התווכחת. לא דרשת. לא הצעת.
- סרוואציוס: מר אייכמן, על בינוניות לא ממיתים. אל תיתן לגאווה שלך לשלוח אותך לגרדום.
- אייכמן: **(בזעם)** אני קצין גרמני. פעלתי למען גרמניה. אם אני צריך לעמוד לדין, שגרמניה תשפוט אותי.
- גרודה: מר אייכמן, כפי שאתה יודע, מהרגע שהגענו הנה, דרשנו מבית המשפט להסגיר אותך לגרמניה.
- אייכמן: אם לא הצלחתם, איך תצליחו לזכות אותי? (גרודה וסרוואציוס מתיישבים בימין במה)

4. מעבר מוזיקלי. לשכת מנכ"ל משרד ראש הממשלה בירושלים.

- קולק: הנאום שלך היה יוצא מן הכלל, גדעון. יוצא מן הכלל.
- האוזנר: אבל...
- קולק: בן גוריון. הרי הוא ביקש שלא תאשים את החברה הגרמנית כולה. להפך. הוא דרש שתכיר בכך שגרמניה החדשה של היום, שונה מגרמניה הנאצית.
- האוזנר: הוֹדְעָתִי בממשלה שאני מתכנן משפט היסטורי מקיף, שיבחן את השמדת היהודים מכל היבטיה.
- קולק: הוא יודע את זה. אבל...
- האוזנר: הוֹדְעָתִי התקבלה פה אחד. בכך תם חלקה של הממשלה במשפט.
- קולק: הממשלה רוצה למנוע משבר דיפלומטי עם גרמניה.
- האוזנר: אני מודע לשיקולים של בן גוריון, טדי, אבל אנחנו צריכים להיזהר. העולם עוקב אחרי המשפט הזה. אסור שהוא יראה כמשפט ראווה, שמתנהל על פי ההוראות שלו.
- קולק: יצאת מדעתך?! בן גוריון דורש משפט ראווה!?
- בך: לכן הוא לא יכול לשלוח לנו הנחיות כאלה.

נכנס פוגל. קולק לוחץ את ידיו.

- קולק: ברוך הבא, מר פוגל.
- פוגל: ערב טוב.
- קולק: (להאוזנר ובך) מר פוגל הוא ידיד קרוב שלנו. הוא הממונה על יחסי גרמניה-ישראל בלשכת הקנצלר. (מציג את האוזנר ובך) מר האוזנר, היועץ המשפטי לממשלה והתובע במשפט. מר בך, עוזרו.
- פוגל: נעים מאוד. הקנצלר שמח לראות שהמשפט מתנהל על פי הכללים המקובלים במדינות המתקדמות.

- האוזנר: אבל?
- פוגל: זהו משפטו של אייכמן. לא של כל החברה הגרמנית.
- קולק: ברור. אצלנו על פי החוק בית המשפט דן אך ורק בנאשם שלפניו.
- פוגל: ההאשמות הכלליות כלפי העם הגרמני, אם יורשה לי, מיותרות לגמרי.
- קולק: אתה צודק מאד. כבר הבהרנו את זה.
- פוגל: יפה מאד. אגב, הגיעה אלי שמועה שאתם שוקלים לזמן לעדות את מנכ"ל משרד הקנצלר, ד"ר גלובקה.
- קולק: (להאוזנר) מה?
- האוזנר: ד"ר גלובקה הוא עד מפתח שיכול להרשיע את אייכמן.
- בך: הוא היה היועץ המשפטי של משרד הפנים הנאצי, והוא היה אחראי על יישום חוקי הגזע.
- פוגל: זה בניגוד גמור להבטחה מפורשת של ממשלת ישראל.
- האוזנר: (לקולק) ממשלת ישראל נתנה הבטחה כזאת!?
- קולק: אתה מכיר את עמדת ראש הממשלה...
- האוזנר: נדמה לי שרק אני מוסמך לתת הבטחות בנוגע לניהול המשפט הזה.
- בך: המשפט הזה לא ינוהל בידי פוליטיקאים, אדוני.
- קולק: אני בכל זאת בטוח שמר האוזנר ישקול את בקשת הקנצלר. (פונה להאוזנר) אי אפשר לחפש משפטן גרמני אחר?
- פוגל: שבעים אחוז מן הפקידים הבכירים שלנו שרתו גם את הממשל הנאצי. תזמינו את כולם לעדות? תתמקדו באייכמן.
- בך: העדות של ד"ר גלובקה יכולה לחרוץ את גורל המשפט. אם הוא מוכן להעיד, אנחנו ניתן לו חסינות.
- פוגל: אני יהודי, ואני עושה הכל כדי לסייע לכם. אני מכיר את ד"ר גלובקה היטב. הייתי פעם מתמחה שלו. הוא אדם בלתי צפוי. אם הוא יוזכר במשפט, הוא עלול לפעול

נגדכם בנושאים ביטחוניים חשובים ביותר. והרשו לי לא לפרט. אני מבקש לקבל עד מחר התחייבות בכתב שד"ר גלובקה לא יעיד במשפט הזה.

תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטריים המציגים את הפעולות נגד יהודים בגרמניה בשנים 1933-1939.

5. בית המשפט. התביעה וההגנה על ספסליהם. גם הנאשם תא הזכוכית. כתובית: עדותו של בנו לויין, מזכיר הקהילה היהודית בברלין.

בנו לויין: ודאי שידענו מי הוא היטלר. ביום שהוא עלה לשלטון, ופתח בחקיקה המטורפת שהפכה אותו לדיקטטור, הלנה, הבת הבכורה שלי, ברחזה אל גיסתי בפריז. כעבור חודש, איזה פסיכופת שרף את בניין הרייכסטאג - הפרלמנט - והחלו מעצרים של יהודים וקומוניסטים. גם אנה, הבת הקטנה שלי, ברחזה גם היא אליה.

האוזנר: ואשתך?

בנו לויין: מרתה? אחרי פרסום חוקי הגזע נגד היהודים בנירנברג היא ניסתה לברוח, עם ברטי, הבן שלנו, לשווייץ. ברטי היה בן שמונה עשרה. פסנתרן עילוי. הוא לא רצה לחיות בגרמניה. אם הוא לא יכול להיות אזרח גרמני, אם הוא לא יכול להתחתן עם נערה גרמניה... מרתה וברטי נתפסו על הגבול ונורו. הייתי צריך לשלם ל-ס.ס. כדי לקבל את הגופות שלהם...

האוזנר: למה אתה לא ברחת?

בנו לויין: לא הצלחתי להשיג ויזה. אחרי "ליל הבדולח" המוני יהודים הסתערו על השגרירויות. אבל רק פקיד אחד בשגרירות הבריטית ניפק ויזות בודדות לארץ ישראל. הייאוש היה נורא... קרוב לעשרת אלפים יהודים התאבדו. גם אחי ואשתו... דודי ודודתי...

האוזנר: מר לויין, ספר בבקשה לבית המשפט, מתי פגשת את הנאשם, מר לויין?

בנו לויין: בוקר אחד, בסוף 38, הגיע קצין ס.ס. למשרד שלי. הייתי מזכיר הקהילה היהודית, ולקח אותי למרכז להגירת יהודים שאייכמן הקים בברלין. הוא ישב מאחורי שולחן גדול, במדים המגוהצים שלו, והודיע לי: "יהודי שלא יצליח להשיג ויזה ולעזוב את גרמניה בתוך שלושה חודשים, יסיים את חייו בדכאו". גורלנו נחרץ. בדרך לא דרך, הצלחתי להשיג דרכון מזויף ולברוח לספרד. כשצרפת נכבשה, נותק הקשר עם הלנה ואנה... אחרי המלחמה גיליתי שהן נתפסו על ידי הגסטאפו... ונשלחו לאושוויץ...

התובע עובר לחקור את אייכמן.

- האוזנר: האם הנאשם יכול לאשר את דברי העד שמרכז ההגירה, בראשו הוא עמד, ביצע הגירה בכפייה של רוב יהודי גרמניה?
- אייכמן: לא, אדוני. זאת הייתה הגירה מרצון. עד היום אני מצטער שאי אפשר היה להמשיך בה גם אחרי פרוץ המלחמה.
- האוזנר: האם לא כפיתם על היהודים להגר באמצעות מעצרים, עינויים, הָרְגָה?
- סרוואציוס: כבוד השופט, לתובע אין שום ראייה לכך.
- האוזנר: העדות של מר לוין היא הראיה. **(מצביע על העד)** הנאשם עצמו אמר לו: מי שלא ישיג ויזה, יסיים את חייו בדכאו. נכון מר לוין?
- בנו לוין: נכון, אדוני.
- לנדוי: מר סרוואציוס האם יש לך שאלות אל העד?
- סרוואציוס: לא אדוני.
- לנדוי: העד רשאי לרדת מהדוכן. **(בנו לוין יוצא)**
- אייכמן: כבוד בית המשפט, לא היה לי שום קשר לכליאת יהודים בדכאו, אדוני. המשטרה החשאית כלאה אותם. ראשי הקהילה פנו אלי ביוזמתם, וביקשו ממני לסייע להם בהגירה.
- האוזנר: היהודים רצו להגר?! הרי מי שהיגר, רכשו הוחרם.
- אייכמן: אני לא טיפלתי ברכוש. הרכוש הוחרם על פי תקנה של משרד הפנים.
- האוזנר: שאתה השתמשת. בה כדי לשדוד אותם.
- אייכמן: לא. זאת הייתה החלטה של הימלר, ראש ה-ס.ס. שכנעתי אותו שהגירת יהודים מסייעת לכלכלת לגרמניה, ובכך עזרתי להם להגר.
- סרוואציוס: מר אייכמן, התובע טוען שאתה יזמת את ההגירה מרצון של יהודי גרמניה.
- אייכמן: ההגירה הזאת הייתה חלק מהתוכנית של היטלר לפתרון בעיית היהודים.
- סרוואציוס: ומה הייתה עמדתך ביחס אליה?

אייכמן: לעמדתי לא הייתה שום משמעות, אדוני. קיוויתי שהיהודים יגיעו לארץ ישראל. (לשופט) ב-1937 אפילו ביקרתי כאן כדי לבדוק את האפשרות הזאת. חשבתי שזה פתרון הומני לעם חסר מולדת, כדי שיחדל לנדוד. הצלתי כך עשרות אלפים. הייתי שמח מאד לו יכולתי לשלוח לכאן רבים יותר, אבל לצערי, הבריטים לא נתנו להם ויזות.

האוזנר: כבוד בית המשפט, זה שקר מתועב. הנאשם נעשה ציוני? הוא לא הציל אף יהודי. (לאייכמן) אתה גירשת את כולם באכזריות למחנות, רובם נרצחו שם...

לנדוי: מר האוזנר!

6. כלא רמלה. מוסיקת מעבר. ורה נכנסת. אייכמן נדהם.

אייכמן: ורה?! מה את עושה כאן? איך הגעת הנה? מתי?

ורח: אתמול בלילה.

אייכמן: את בסדר?

ורח: אני בסדר גמור. איך אתה?

אייכמן: כבר הייתי בטוח שלא אראה אותך יותר.

ורח: כל כך דאגנו. פחדנו שהרגו אותך. רק כששמענו על המשפט הבנו שאתה חי. הם לא היכו אותך? לא עינו אותך?

אייכמן: לא. אני בסדר. איך הבנים?

ורח: בהתחלה הם היו המומים. מבוהלים. לא הבינו מה קרה. לאן נעלמת. עכשיו הם כבר יותר רגועים. ריקרדו כל הזמן שואל עליך.

אייכמן: כשהוא ילמד לכתוב, תבקשי ממנו שיכתוב לי.

ורח: דיטר וקלאוס גאים בך מאד. הם מספרים עליך בבית הספר. גם כל החברים שלך בבואנוס איירס בטוחים שתצא זכאי.

אייכמן: אני לא בטוח, ורה. שופטים יהודיים לא יזכו אותי.

ורח: הם יטילו עליך שנתיים-שלוש לכל היותר. כמו כל הקצינים בדרגה שלך בנירנברג.

- אייכמן: השופטים בנירנברג היו אמריקאים. לשופטים פה יש קרובים שנספו. הם עלולים לגזור עלי עשרים שנה. מה יהיה איתך ועם הבנים?
- ורא: הם לא יגזרו עליך עשרים שנה.
- אייכמן: במשפט הזה יופיעו עשרות עדים. הם יגידו דברים שעלולים לפגוע בבנים. אולי כדאי שהם ישנו את השמות שלהם. גם אף. אם תרצי, אני אשחרר אותך מהנישואים שלנו.
- ורא: לא בא בחשבון. אני מתפללת בשבילך ביום ובלילה. (נשמע צלצול הסוהר)
- אייכמן: את צריכה לצאת.
- ורא: אני לא אעזוב אותך, והבנים לא ישנו את השמות שלהם. המשפט הזה יסתיים בתוך כמה חודשים, ומיד אחר כך נחזור כולנו לגרמניה. יקבלו אותנו שם בזרועות פתוחות. שם יודעים שעשית מה שצריך. אם היהודים הארוורים ניסו להרוס אותנו, הייתה לנו זכות להגן על עצמנו.
- צלצול נוסף. ורא יוצאת. תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטריים המציגים את הפעולות נגד היהודים בפולין לאחר כיבושה בידי הצבא הגרמני.**
- 7. בית המשפט. הישיבה בעיצומה. הנאשם, התביעה, וההגנה כבר במקומותיהם. כולם עומדים בתחילת הסצנה. סרוואציוס וגרודה נכנסים מימין במה קדימה. האוזנר משמאל במה.**
- האוזנר: כבוד בית המשפט, זה סיכום ישיבה שהתקיימה בברלין אצל היידריך, ראש המשרד לביטחון גרמניה הנאצית, בספטמבר 39. בישיבה הזאת הוחלט על ריכוז יהודי פולין בגטאות לקראת שליחתם למחנות עבודה. המסמך הזה מוכיח כי הנאשם ידע על תוכניות ה-ס.ס. לגבי יהודי פולין כבר בראשית המלחמה. (לאייכמן) האם הנאשם מאשר?
- אייכמן: לא, אדוני. זה סיכום של ישיבה פנימית, והוא לא הגיע לידיעתך.
- האוזנר: כבוד בית המשפט, זוהי רשימת המשתתפים באותה ישיבה. (מציג דף נוסף) שמו של הנאשם דווקא מופיע בה.
- אייכמן: כבוד בית המשפט, אני לא זוכר שהייתי בישיבה הזאת.
- סרוואציוס: כבוד בית המשפט, הישיבה הזאת התקיימה לפני יותר מעשרים שנה. אי אפשר לצפות ממרשי לזכור אותה. גם לפי הפרוטוקול הוא לא אמר שם אף מילה. ייתכן ששמו נוסף לרשימה בטעות.

- אייכמן: וגם אם השתתפתי בה, תפקידי היה רק לרשום את הפרוטוקול.
- סרוואציוס: כמו בכל הישיבות בדרגים האלה בהן הוא השתתף.
- האוזנר: רק לרשום פרוטוקול?! שקר, כבוד השופט. (לאייכמן) אתה היית שותף לתכנון הגטאות ומחנות העבודה מראשיתם.
- אייכמן: הקמת הגטאות ומחנות העבודה נבעה משיקולים ביטחוניים בלבד, אדוני. היטלר והימלר חששו שיהודי פולין יסייעו לאויב, ולכן הם החליטו להפריד אותם מן הפולנים. כל מדינה נוהגת ככה באיום הפנימי שחי בתוכה בזמן מלחמה.
- האוזנר: הם רק הפרידו אותם? הנה עוד שקר. אתה ידעת על התנאים בגטאות ובמחנות העבודה. על המגפות, על הרעב, על הרציחות.
- אייכמן: לא ידעתי.
- האוזנר: ידעת שאתה שולח אותם למותם. כבוד השופט, הנאשם משקר...
- לנדוי: מר האוזנר, בית המשפט הוא שיקבע אם ומתי הנאשם משקר.
- 8. בית המשפט. על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותה של ד"ר אַרְנֵה פּרֶץ, רופאה בגטו קובנה.**
- ד"ר פרץ: פתאום היינו מוקפים בגדרות תיל... פתאום עומדים שומרים בשערים...
- האוזנר: וכלאו אתכם בגטו?
- ד"ר פרץ: כן. בן לילה נעשו חיינו זולים מאד. הרעב עשה בנו שמות. הגרמנים ירו בכל מי שניסה להבריח כיכר לחם. בכל מי שחזר מעבודת הכפייה ונמצא בכיסו תפוח אדמה. אחר כך ירו בכל מי שרצו... גם בלי סיבה... פָּרַב שלנו שלא הרים את הכובע מול גרמני...
- האוזנר: אני שואל שוב, ד"ר פרץ. הגרמנים האלה, שירו בכל מי שרצו, היו אנשי ס.ס. צעירים סדירים?
- ד"ר פרץ: לא. הם היו אנשי מילואים. גרמנים רגילים. בעלי משפחות. פקידים, בעלי מלאכה, עורכי דין...
- האוזנר: ופתאום, פרצה מהם אכזריות כזאת? איך?

- ד"ר פרץ: אי אפשר היה להבין אותה.
- האוזנר: ד"ר פרץ, מה היה תפקידך בגטו?
- ד"ר פרץ: הייתי רופאה גינקולוגית וכל יום נאלצתי לתפור אברי מין של נשים שהגרמנים חיפשו בתוכם אוכל. בלי שום הרדמה. ב-42 קציני ה-ס.ס. אסרו על נשים להיכנס להריון. אבל נשים רבות שכבר היו בהריון האמינו שהמלחמה תסתיים לפני הלידה, וסירבו להפיל. בחודש השמיני כבר אי אפשר לעשות הפלה. אז הן ילדו בחשאי במרתפים, מתחפרות בכריות בזמן הלידה, כדי שלא ישמעו את הצעקות שלהן. אבל הגרמנים גילו את התינוקות, קרעו אותם בכוח מזרועות האימהות, ורצחו אותם בידיים. ב-43, הם אספו אלף ושלוש מאות ילדים למשלוח לאושוויץ, ראש היודנרט ביקש עליהם רחמים... הגרמנים ירו בו... (בגרון חנוק) ראיתי אימא שהגרמנים לקחו את הילדים שלה. היא רצה אחרי המשאית. התחננה שיחזירו לה אותם. הנהג עצר, ושאל: כמה יש לך? היא אמרה שלושה. הוא אמר לה: את יכולה לקחת אחד. היא עלתה למשאית... שלושת הילדים הסתכלו אליה... ואחרי רגע היא ירדה לבדה...
- לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העדה?
- סרוואציוס: לא, אדוני, אבל לתשומת ליבו, העדה כלל לא הזכירה את הנאשם. אני מצפה מבית המשפט לקבוע שעדותה לא רלבנטית, ולמחוק אותה מן הפרוטוקול.
- לנדוי: הסתייגותך תירשם, ד"ר סרוואציוס.. (להאוזנר) מר האוזנר, עליך להדריך את העדים שלך להתמקד אך ורק במעשיו של הנאשם.
- מוסיקת מעבר. העדה יוצאת.**
- 9. כלא רמלה. לילה. ורה ואייכמן. אייכמן צועד הלוך ושוב בתאו, ונעצר כשהוא מבחין בוורה. ורה נכנסת מעומק במה כניסה אמצעית**
- אייכמן: הכפתור בחולצה שלך פתוח.
- ורח: הם ערכו עלי חיפוש בכניסה. (רוכסת את הכפתור)
- אייכמן: מנוולים.
- ורח: מה שלומך?
- אייכמן: אני מקווה שהעדויות היום לא דיכאו אותך.

- וררה: הן הרתיחו אותי. איך התובע מעז להעליל עליך עלילות כאלה? למה ד"ר סרוואציוס לא ניסה להוכיח שהיהודים האלה משקרים?
- אייכמן: הוא חושב שהם אמרו אמת.
- וררה: הם אמרו אמת!?
- אייכמן: לא ידעת שיהודי פולין נשלחו למחנות?
- וררה: ידעתי מה שהיה כתוב בעיתונים. מה שהפיהרר אמר בנאומים שלו. שהיהודים נשלחים למחנות עבודה. הם עובדים שם. פתאום הם עומדים בבית המשפט, ומספרים דברים כל כך מזעזעים, שאי אפשר אפילו לדמיין אותם. נכון, היו שמועות בכנסייה. השכנים פטפטו מאחורי הגב. חשבתי שזאת רכילות. שהם מקנאים במכונית. בנהג. במתנות שהבאת.
- אייכמן: זאת הייתה מלחמה. סיפרתי מה שהיה מותר.
- וררה: אבל לא היה לך שום חלק בזה. נכון?
- אייכמן: ודאי שלא. אף פעם לא פגעתי ביהודי. לא פצעתי. ודאי לא הרגתי. התרחקתי מהם ככל שיכולתי.
- וררה: אז למה הם טופלים עליך האשמות כאלה? הרי לו היה בהן משהו, האמריקאים היו מחפשים אותך אחרי המלחמה ומנסים לעצור אותך. אני מקווה שהשופטים מבינים את זה.
- אייכמן: אני עושה הכל כדי לשכנע אותם. את צריכה לעזור לי. להגיד לי מה אומרים המשפטנים שבקהל. מה אומרים העיתונאים. אם אני אשמע רק את התובע, אני עלול...
- וררה: שלא תחשוב על זה אפילו. **(צלצול הסוהר)** אם יגזרו עליך מאסר, אני אבוא לגור כאן בירושלים. עם הבנים. **(צלצול נוסף)**
- אייכמן: את צריכה לצאת.
- וררה: דיברתי איתם אתמול בטלפון. הם נורא מתגעגעים אליך...

10. כלא רמלה.

- סרוואציוס: (לאייכמן) אני לא יכול לשכנע את בית המשפט שהזוועות האלה לא התרחשו. אבל אתה יכול להתעקש שלא ידעת עליהן.
- אייכמן: הם יודעים שסיירתו בפולין כמה פעמים.
- סרוואציוס: אבל הפגישות שלך עם מפקדי הגטאות התקיימו במשרדים שלהם מחוץ לגטו.
- אייכמן: הייתי בגטו טרזיינשטאט שש פעמים. מישהו ודאי ראה אותי שם.
- גרודקה: התובע יטען שאם ראית שיורים שם ביהודים, ובכל זאת שלחת אותם לשם, אז אתה נושא באחריות למותם.
- אייכמן: לא ידעתי שום דבר.
- גרודקה: יפה.
- אייכמן: מילאתי את הפקודות שקיבלתי.
- גרודקה: בדיוק. ואז התובע יטען שמילאת את הפקודות האלה, כי חשבת שהן הגיוניות.
- סרוואציוס: ואז תענה שחשבת שהן הגיוניות. כי כולם סביבך חשבו שהן הגיוניות.
- גרודקה: כי היטלר והשופרות שלו חזרו ואמרו יום-יום שפתרון הבעיה היהודית הוא הדף המפואר בהיסטוריה של גרמניה.
- אייכמן: אני לא מסוגל לשחק תפקיד כזה בקו ההגנה שלכם. אני מילאתי את הפקודות שקיבלתי כי האמנתי שהיהודים היו האויב הכי מסוכן של גרמניה. כי הם השתלטו על ההון שלנו. כי הם התחננו בנישואי תערובת כדי לזהם את טוהר הדם שלנו. כי הם זממו להקים אצלנו שלטון קומוניסטי. אתם רוצים שאגיד זה כאן בירושלים?

11. משרד התביעה. לילה. כך נכנס. בידו רשימת העדים שזומנו למחרת.

- כך: ביטלת את העדים של מחר בבוקר!?
- האוזנר: הם לא ראו את אייכמן. הם אפילו לא שמעו עליו לפני המשפט.
- כך: הם ראו אנשי ס.ס. רוצחים ילדים בגטאות כמו ידיהם.

- האוזנר: אבל הם לא ראו את אייכמן.
- בך: העדים האלה חיכו חודשים ארוכים לרגע הזה, גדעון. מאז שפנינו אליהם, הם לא עבדו. לא ישנו. סבלו מדיכאון. מסיוטים.
- האוזנר: השופט יפסיק אותם אחרי כמה דקות. לא שמעת אותו? אחרי כל עד שלא מזכיר את אייכמן, הוא נוזף בי כאילו הייתי תלמיד שֶפָּרַח. (פונה לצאת)
- בך: חכה רגע. בוא נעמיד אותם בעוד ניסיון. הם רואים את הכאב של הקהל באולם. שומעים את הבכי. את האנחות. ברגע שהם יפסיקו עדות, תפרוץ שערורייה.
- האוזנר: ההתעקשות הזאת תתנקם בנו כשהם יכתבו את פסק הדין.
- בך: אנחנו חייבים לתת לעדים האלה הזדמנות. עד עכשיו אף אחד לא רצה לשמוע אותם.
- האוזנר: אני לא רוצה לתת להם הזדמנות? אני רוצה שהם ידברו. אבל אני רוצה גם לנצח במשפט הזה. אם נפסיד, הניצולים לא יסלחו לנו. אף אחד לא יאמין להם יותר.
- בך: חשוב עוד רגע. העדים האלה משפיעים על דעת הקהל בעולם יותר מכל המסמכים שלנו. השופטים רואים את זה. אני מאמין שזה משפיע גם עליהם.
- האוזנר: מי העד הבא שלנו?
- בך: הגברת יוסלבסקה.
- האוזנר: תזמן אותה.

12. משרד הקנצלר בגרמניה. גְּלוֹבְקָה ופוגל.

- גלובקה: אין לי מה להעיד נגד אייכמן. לא פגשתי אותו ולא דיברתי איתו מעולם. תגיד לקולק שלא כדאי להם לזמן אותי. לא הייתי חבר במפלגה הנאצית. לא הייתי שותף לאידיאולוגיה שלהם. הידיים שלי נקיות. אני חושש שברגע שאנחת שם, הוא יורה לעצור אותי ולחקור אותי כאילו אני פושע.
- פוגל: על מה אתה מדבר? אתה חושב שהקנצלר ייתן לזה יד?
- גְּלוֹבְקָה: מה יכולתי לעשות מול הנאומים של היטלר בכיכרות? ברדיו? מול שטיפת המוח הנוראה הזאת? שיתפתי פעולה כי אלה היו החוקים החדשים והייתי חייב לציית

להם... ועכשיו הילדים שלנו רואים את המשפט הזה בחדשות, שואלים שאלות, והמשפחות שלנו מתפרקות, פוגל.

פוגל: המשפחה שלך לא מתפרקת. אשתך והילדים גאים בך. הם יודעים איך פעלת בסוף המלחמה. אם מישהו יעז להעמיד אותך לדין, אני אעיד איך חילצת אותי מדכאו.

גלובקה: כששקלת שלושים ושמונה קילו.

פוגל: לא יזמנו אותך.

גלובקה: אם לא נקבל את ההתחייבות בכתב מירושלים, הקנצלר יעצור את השילומים לניצולים.

פוגל: יעצור את השילומים? הוא אמר לך את זה!?

גלובקה: הוא רמז.

פוגל: זה לא אנושי. זה גם לא הגיוני. (פוגל מתקרב) יש בעולם מאות אלפי יהודים ניצולי מחנות שהנאצים הרסו את החיים שלהם. בכל יום יוצצו ראיונות איתם. הם יספרו שהם גוועים ברעב ובמחלות. זאת גרמניה החדשה? זה יחסל את הסיכויים של הקנצלר בבחירות. (נכנסת יוסלבסקה)

גלובקה: האוזנר לא משאיר לנו ברירה.

13. בית המשפט. על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותה של רבקה יוסלבסקה מן העיירה פוהוסט שבפולין

יוסלבסקה: כל היום עמדנו בכיכר. בלי אוכל. בלי מים. הילדים בכו מרעב. בערב הגיעו משאיות. פקדו עלינו לעלות. שלושה קילומטר מן העיירה הייתה גבעה ולידה בור. כשהגענו, ראינו בתוכו שורות של יהודים ערומים שכבר נורו.

האוזנר: סליחה, גברת יוסלבסקה, אמרת קודם שרוב אנשי ה-ס.ס. שהגיעו לעיירה היו שיכורים. האם יש לך הסבר לכך?

יוסלבסקה: ואז הילדה שאלה אותי: למה הלבשת אותי בבגדי שבת? לא ענית. היא המשיכה לשאול: למה אנחנו מחכים? בואי נברח. אבל כבר ראיתי כמה צעירים שניסו לברוח, והם נורו מיד. ואז אמרו לנו להתפשט. הם ירו באבא שלי. אחר כך באימא שלי ובאחותי. ואז הגיע תורנו.

האוזנר: האם ייתכן שהגרמנים האלה השתכרו כדי שיוכלו לרצוח?

יוסלבסקה: התפשטתי. גם הילדה פשטה את שמלת השבת שלה. הגרמני שאל: במי קודם? בילדה או בכך? לא ענית. הוא ירה בילדה. הרגשתי איך היא נקרעת מעלי. אחר כך הוא ירה בי. בראש. נפלתי לתוך הבור. חשבתי שאני מתה. אבל ידעתי שאני מרגישה משהו. אנשים נפלו עלי. התחלתי להיחנק. זזתי כדי למצוא אוויר. לא היו לי כוחות. ובכל זאת הרגשתי שאני מתרוממת מעל האחרים. אנשים מתחתי מושכים אותי למטה. מכים. שורטים. ואני בשארית כוחותיי עולה למעלה. כשיצאתי, הגרמנים כבר לא היו שם. מתוך הבור יצאו עוד כמה אנשים, גברים, נשים וילדים. כולם מכוסים בוץ ודם. אי אפשר היה להכיר אותם. כל הזמן נשמעו מתוך הבור צעקות. תוציאו אותי... תוציאו אותי... התחלתי לצעוק אל הבת שלי. מְרַקְלָה... מְרַקְלָה... בבוקר באו הגרמנים על סוסים. והתחילו לירות ברוחות הרפאים שיצאו מן הקבר. שכבתי על האדמה... עשיתי את עצמי מתה... עד הלילה... אחר כך חזרתי אל הקבר. רציתי להיכנס לתוכו ולמות. חפרתי בידיים, אבל האדמה כבר התקשתה מהדם...

היא משתתקת. דממה כבדה בבית המשפט. כעבור רגע לנדוי מתעשת.

- לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העדה?
- סרוואציוס: לא, אדוני.
- לנדוי: תודה, גברת יוסלבסקה... גברתי רשאית לרדת מן הדוכן. (יוסלבסקה יוצאת)
- סרוואציוס: כבוד השופט, אני חייב לציין שהנאשם כלל לא היה מעורב בפעילות ה-ס.ס. בפולין.
- האוזנר: כבוד השופט, אלה הם פרוטוקולים של ישיבות ב-ס.ס. בהן הנאשם השתתף. כולן עסקו בגירוש יהודי פולין. איך הנאשם יכול להסביר את השתתפותו בישיבות האלה?
- אייכמן: כבוד השופט. כשהתקבלה פקודה להוביל יהודים מהגטאות למחנות העבודה, הוטל עלי לתאם את הרכבות. רק את רכבות. לא הייתה לי שום סמכות או השפעה על מה שקרה בתוך המחנות.
- האוזנר: אבל ידעת היטב שהם ימותו במחנות העבודה ברעב, במגפות, ביריות. ולכן הפקודות להוביל אותם שם היו בלתי חוקיות, והיה עליך לסרב להן.
- אייכמן: אדוני השופט, לא הייתי אחראי למה שקורה במחנות העבודה.

- האוזנר: **(לשופט)** עשרות אלפי אנשי ס.ס ושוטרים גרמניים השתתפו ברצח יהודים שהנאשם שלח למחנות העבודה, ולכן הוא נושא באחריות למותם.
- אייכמן: אדוני השופט, רצח היהודים בפולין נעשה ברובו על ידי האוכלוסייה המקומית. אני התנגדתי לרצח הזה. תמיד חיפשתי פתרונות הומניים, כמו הגירה לכל מדינה שהייתה מוכנה לקבל אותם. לצערי, היו מעט כאלה. יום אחד נלוויתי לקצין ס.ס. לנסיעה בפולין, והוא עצר ליד אחד הבורות האלה... כשראיתי את סילוני הדם פורצים מן האדמה, חשתי זעזוע נורא. התחננתי למפקדים שלי: אל תשלחו אותי יותר לשם. שילחו מישהו חזק ממני. אני לא יכול לישון בלילות.
- האוזנר: הנאשם מנסה להתחמק מאחריותו למותם של יהודים במחנות העבודה. הוא מעולם לא התנגד לגירוש היהודים למחנות האלה. **(מראה בפרוטוקולים)** לא של יהודי ורשה או גדנסק, לא של יהודי קראקוב, או ביאליסטוק, לא של... **(נדהם)** לבוב... עיר הולדתי...אלוהים אדירים... כאן הוא שולח את כל בני משפחתי ברכבות שלו למחנה עבודה... את כולם... הדודים שלי... הדודות... הבנים והבנות שלהם... הנכדים.. הנכדות...

האוזנר מתיישב, מתקשה להמשיך. לנדוי מכה בפטישו.

לנדוי: מר האוזנר?

בך: גדעון? גדעון?

14. לילה. משרד התביעה. סרוואציוס ועו"ד ליוה גְרוֹדָה. גרודה יושבת וסרוואציוס עומד מאחוריה.

גְרוֹדָה: ...התמונה הזאת של האישה והבת שלה... בבור... והיא עולה מתוכו בשארית כוחותיה... והאימא שנכנסת למשאית... ויורדת בלי שלושת הילדים שלה... אני לא ישנה בלילות... חשבתי שאני קצת יותר חזקה...

סרוואציוס: אף אחד לא יכול להישאר אדיש לעדויות האלה. גם אני לא... שום דבר לא הכין אותנו לזה...

- גְרוּדָה: כשהצעתָ לי להצטרף אליך, חשבתי שהמשפט הזה הוא הזדמנות בשבילי. מדברים עליו בכל העולם. הוא באמת המשפט הכי חשוב מאז המלחמה, ובכל זאת, אחרי העדות הזאת, אני שואלת את עצמי איך אני ממשיכה להגן על האיש הזה.
- סרוואציוס: אנחנו לא יכולים לנטוש אותו. אנחנו עורכי הדין שלו.
- גרודה: כל כך הרבה עורכי דין סירבו להגן עליו. איך אני התעלמתי מזה? ראית את העיתונים? אנחנו משתפי פעולה.
- סרוואציוס: משתפי פעולה? בסוף המשפט הזה כל העיתונאים האלה יבינו שהם טעו.
- גְרוּדָה: טעו במה?
- סרוואציוס: הם לא מבינים שאנחנו כאן כדי לברר באמצעות המשפט איך בדור שלי השתבש אצלנו המנגנון הזה... שקוראים לו מצפון... ובלי הגנה, אין משפט...
- גְרוּדָה: אני לא יודעת איך אני יכולה להגן על הדור שלכם...
- סרוואציוס: את צריכה לחשוף את ההצדקות המופרכות שלנו. של השוטר שאמר שהוא רק אחראי לסדר בטרנספורטים. של הפקיד שאמר שהוא רק אחראי לרישום היהודים המגורשים. של הסוחר שאמר שהוא רק מוכר את הרכוש היהודי שהוחרם. ואני אמרתי שאני רק משרת בצבא שכבש את מזרח אירופה, בזמן שמאחורי גבי ה-...ס.ס.
- גְרוּדָה: ואולי גם אתה ואני מוצאים עכשיו הצדקות מופרכות לכך שאנחנו כאן?
- סרוואציוס: אני באתי הנה כדי לנסות לעשות תיקון. זה מופרך בעיניך? נדמה לי שגם את רוצה בתיקון הזה...
- גְרוּדָה: ובכל זאת יכול להיות שנפלתי באותה מלכודת שאבא שלי נפל בה.
- סרוואציוס: אבא שלך היה שופט שניסה ל...
- גְרוּדָה: אני לא רוצה לדבר על אבא שלי.
- סרוואציוס: אבל אם את רוצה לשנות משהו, את חייבת להישאר איתי כאן עד הסוף.
- גרודה: אני לא חושבת שאני מסוגלת.
- סרוואציוס: גברת גרודה, את חייבת. אני צריך אותך איתי.

תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטאריים המציגים את פעולות האינזצקומנדו נגד היהודים במזרח אירופה בשנים 1941-1943.

15. כלא רמלה. ערב. סרוואציוס ואייכמן. אייכמן יושב, סרוואציוס הולך לקראתו ונעמד בפניה השמאלית של התא.

- סרוואציוס: השופטים התרשמו מאד מן הזעזוע שלך ליד בורות המוות. זאת ההזדמנות לרכך את ליבם. אם תוֹדָה בחלק מן האשמה במותם של היהודים האלה...
- אייכמן: אני לא אודה בשום אשמה.
- סרוואציוס: מחר התביעה תחקור אותך על ועידת ואנזה. כל מי שהשתתף בה נדון לעונש כבד.
- אייכמן: הפרוטוקולים של וואנזה לא מוכיחים שום דבר.
- סרוואציוס: אבל השתתפת בוועידה הזאת. אם תביע חרטה, אולי השופטים יקלו בעונש שלך.
- אייכמן: יקלו בעונש? אתה כבר חושב שאני אשם, נכון?
- סרוואציוס: לא חשוב מה אני חושב. חשוב מה חושבים השופטים.
- אייכמן: לא היה לי שום חלק בהחלטות שהתקבלו בוואנזה.
- סרוואציוס: שום חלק?

16. משרד ההגנה. עו"ד ליזה גְרוֹדָה לבדה. בך נכנס.

- בך: ערב טוב, גברת גְרוֹדָה. אלה עוד כמה מסמכים שקיבלנו היום לקראת הדיון על ועידת ואנזה.
- גְרוֹדָה: תודה. אני אקרא אותם מיד.
- בך: אגב, ראיתי מה עבר עלייך היום בזמן העדות של גברת יוסלבסקה.
- גְרוֹדָה: הרבה צעירים בגרמניה הגיבו כמוני, כשהם ראו אותה בחדשות. קשה לנו מאד להשלים עם מה שההורים שלנו עשו.
- בך: אני מקווה.

- גרודָה: **(נעלבת) אתה לא מאמין?**
- בך: **(מוציא נייר מתיקו)** זאת תלונה של רופא שב-38 גילה שאחת הנשים שתרמו חלב במחלקת יולדות היא רבע יהודייה. הוא חשש להבהיל אימהות שהשתמשו בחלב הזה, ולכן הוא מבקש מהגסטפו להשליך אותה למחנה ריכוז בלי משפט.
- גרודה: זה באמת נורא.
- בך: היום, בגרמניה החדשה, הוא מנהל בית חולים, ואתם שותקים.
- גרודָה: אני ודאי לא שותקת, אתה מתפרץ לדלת פתוחה. אני רואה אנשים כאלה בהרבה מקומות. לצערי, גם אצלי בבית. אבא שלי היה שופט. הוא שלח למחנה ריכוז צעיר יהודי שקיים יחסים עם נערה ארית. הוא דן למאסר עולם יהודייה שהחזיקה משרתת ארית. ועכשיו הוא נשיא בית משפט מחוזי.
- בך: ויש עוד מיליונים רבים שראו את השכנים שלהם מגורשים למחנות, ועצמו עיניים.
- גרודָה: הדור הזה מתחיל להתפכת. משהו קורה גם לאבא שלי. אלה שטענו שלא ידעו, מודים עכשיו שהם לא רצו לדעת. הם מודים שלא רק כמה סדיסטים מן ה-ס.ס. ביצעו פשעים נגד יהודים, אלא רוב הגרמנים השתתפו בהם..
- בך: גם אם החלה איזושהי התפכחות, גברת גרודָה, הטיעונים שלכם בבית המשפט לא תורמים לזה.
- גרודָה: למה אתה מתכוון? אתה חושב שאני מְגִינָה על אייכמן, כי אני מְגִינָה על המעשים שלו?
- בך: אתם לא מְגִינִים על המעשים שלו, אבל לצערי, עד היום לא שמעתי אתכם מְגִינִים אותם. ויותר חשוב מזה, אף גרמני לא שמע אתכם מְגִינִים אותם.
- גרודָה: מר בך...
- בך: אתם אפילו לא מוכנים לזמן את ד"ר גְּלוֹבְּקָה להעיד. בשנות השלושים הייתי ילד בברלין. לא יכולתי לשבת על הספסל ליד הבית. לא יכולתי ללכת לקולנוע, לבריכת שחיה. הייתי חייב למסור את הכלב שלי לשכנים. ומי קבע את התקנות האלה? גְּלוֹבְּקָה.

17. משרדו של קולק. קולק משוחח בטלפון עם פוגל. שיחתם כבר בעיצומה.

- פוגל: לצערי, אתם מפרים את כל ההבנות בינינו.
- קולק: איזה הבנות?
- פוגל: התחייבתם לעסוק רק באייכמן.
- קולק: נדמה לי שאנחנו עומדים בהתחייבות הזאת. **(בטלפון)** רק רגע. אני מעלה את מר האוזנר על הקו.
- האוזנר: הלו?
- קולק: גדעון, מר פוגל איתנו על הקו.
- האוזנר: ערב טוב, מר פוגל.
- פוגל: ערב טוב גם לך. לתשומת ליבך, מר האוזנר, הקנצלר עוקב אחרי המשפט. הוא רותח. הוא לא מבין מדוע עד לרגע זה הוא לא קיבל את ההתחייבות שד"ר גלובקה לא יוזמן לעדות.
- קולק: הוא לא יוזמן.
- פוגל: מר האוזנר?
- קולק: גדעון?
- האוזנר: ד"ר גלובקה היה היועץ המשפטי של משרד הפנים הנאצי. העדות שלו לא רק תרשיע את אייכמן, אלא תוכיח שאם לגרמניה הייתה אז מערכת משפטית חזקה, היא הייתה מונעת את הזוועות שביצעו הנאצים.
- פוגל: כלומר, אתה לא מזמן אותו רק כדי להרשיע את אייכמן, אלא את גרמניה כולה. זה משפט ראווה, מר קולק. הקנצלר לא ישלים איתו. אם תזמן את ד"ר גלובקה להעיד, ממשלת גרמניה תעצור את השילומים לניצולי השואה.
- האוזנר: סליחה, מר פוגל, אתה מאיים עלינו?
- קולק: גדעון...
- האוזנר: לידיעתך, מר פוגל, הימים בהם גרמני מאיים על יהודי חלפו מן העולם.
- פוגל: אני מציע לך להתחיל לחשוב קצת גם על האינטרסים שלכם.

- האוזנר: היה נעים מאד, מר פוגל. **(עוזב את השיחה)**
- קולק: גדעון... גדעון? **(לפוגל)** אתה ניצול מחנות, מר פוגל. בפעם הבאה כשאתה פוגש את הקנצלר, תסביר לו שאי אפשר לפגוע בניצולים. רבים מהם מטופלים בכל מיני מוסדות. הם לא ישרדו בלי השילומים.
- פוגל: אני מבקר את בת הזודה שלי במוסד כזה בכל פעם שאני מגיע לישראל. אני מנסה להבטיח את עתידם של הניצולים. מר האוזנר מוכן להקריב אותם כדי להתחשבן עם ד"ר ג'ולפֶּקה. וגם אתה, מר קולק, אם אתה לא מעמיד אותו במקומו, אז כנראה שגורלם לא מספיק חשוב גם לך.
- קולק: סליחה?
- פוגל: אין לנו ברירה. השילומים מוקפאים.
- קולק: מר פוגל...
- פוגל: הם יחודשו בתום המשפט, רק אם ד"ר ג'ולפֶּקה לא יוזכר בו.

תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטריים על ועידת ואנזה.

18. בית המשפט. התביעה, ההגנה והנאשם כבר במקומותיהם.

- האוזנר: אני שואל את הנאשם שוב. היית בוואנזה, או לא היית?
- אייכמן: כבר אמרתי. הייתי, אבל תפקידי היה ארגוני בלבד.
- האוזנר: לא אתה בחרת את המשתתפים בוועידה הזאת?
- אייכמן: היידריך, ראש המשרד לביטחון הרייך, הוא שבחר אותם.
- האוזנר: אתה לא קבעת את סדר היום?
- אייכמן: לא. היידריך קבע גם אותו.
- האוזנר: אתה עצמך הוֹנִיֵת בחקירה במשטרה אצלנו שכתבת את נאום הסיכום של היידריך על "הפתרון הסופי של בעיית היהודים".

- אייכמן: היידריך הכתיב לי את הנאום זה, אדוני.
- האוזנר: למה הייתם זקוקים לכותרת כזאת מעורפלת? כדי להסתיר את המילה השמדה? האם לכן כתבת (קורא מהפרוטוקול) אנחנו נפנה את כל יהודי אירופה למחנות במזרח, ושם יינתן להם "טיפול מתאים"? מה זה טיפול מתאים?
- אייכמן: את השאלה הזאת אדוני היה צריך להפנות להיידריך.
- האוזנר: כתבת את זה בלי לשאול אותו למה הוא מתכוון?
- אייכמן: לא הייתי צריך לשאול. מדינות העולם סגרו את שעריהן לפני היהודים, ולכן הפיהרר הורה לבצע את פתרון בעיית היהודים מחוץ לגרמניה בשטחים שנכבשו על ידי הרייך.
- האוזנר: ופתרון בעיית היהודים היה להשמיד 11 מיליון יהודים?
- אייכמן: מה בדיוק השאלה, אדוני?
- האוזנר: התכנסתם לישיבה חשאית בווילה ואנזה על חוף האגם, ישבתם מול האח, פתית שלג צנחו על צמרות העצים, אכלתם קוויאר, שתיתם שמפנייה, והחלטתם להשמיד 11 מיליון בני אדם? מה חשבתם לעצמכם? האם יכול להיות שהניצחונות הצבאיים המפוארים שלכם העבירו אתכם על דעתכם? שבגללם האמנתם שאתם באמת גזע עליון? בני אלים שחוקי אנוש לא חלים עליהם? לכן הסבתם את מחנות העבודה למחנות השמדה? לכן החלטתם לעבור מיריות ליד בורות המוות להמתה בתאי הגזים? כי ההמתה בגז יעילה יותר? אין לך תשובות לשאלות האלה?
- סרוואציוס: כבוד השופט, התובע הנכבד מבזבז את זמנו של בית המשפט. את כל השאלות האלה צריך היה להפנות להיידריך, שניהל את הוועידה מראשיתה ועד סופה. התביעה לא הצליחה לזמן אותו כי הוא כבר לא בין החיים, ולכן היא מאשימה את מר אייכמן בכל פשעיו.
- אייכמן: כבוד השופט, אני לא מבין מה הקשר בין השאלות האלה לכתב האישום נגדי. אני אחראי לאמונה בעליונות הגזע הארי? אני טענתי אי פעם שהגרמנים הם בני אלים שחוקי אנוש לא חלים עליהם? התובע מפריח סיסמאות שנועדו לחפות על כך שאין לו שום ראיה הקושרת אותי להחלטות של הוועידה הזאת.
- האוזנר: הנה הראיה החותכת, כבוד השופט. בסוף נאומו היידריך אומר: "את כל הבעיות שמתעוררות בביצוע "הפתרון הסופי", יש להפנות אל ראש המחלקה הרלבנטי". (לאייכמן) מי היה ראש המחלקה הרלוונטי? אתה.

- סרוואציוס: כבוד השופט, היידריך לא מציין את שמו של ראש המחלקה הרלוונטי. האם יש לתביעה איזושהי הוכחה שהוא התכוון לנאשם?
- האוזנר: ההוכחה הנחרצת היא שהנאשם מילא את התפקיד הזה עד סוף המלחמה. **(לאייכמן)** ולמה מונית לתפקיד הבכיר הזה? משום שהיית קצין כל כך מצטיין? להפך. מראשית שירותך ב-ס.ס. נחשבת לקצין בינוני מאד. מונית משום שהיית נאמן, חרוץ ומסודר, צייתן ויעיל, ובעיקר משום שהיית מוכן למלא פקודות לבצע רצח עם. לכן היית חשוב כל כך בעיני היידריך, ולכן הוא הזמין אותך לשתות איתו קוניאק כשהוועידה הסתיימה.
- אייכמן: מונית בגלל כושר הארגון. בגלל כושר הביצוע. ב-1944 קיבלתי מידי הימלר עצמו את צלב ההצטיינות במלחמה, ואחר כך גם את...
- סרוואציוס: **(קוטע אותו)** כבוד השופט. הנאשם לא יזם את הפתרון הסופי, לא תכנן אותו ולא הופקד על ביצועו. הפתרון הסופי היה מדיניות של ממשלת הרייך חצי שנה לפני הוועידה בוואנזה. **(מציג מסמך)** זה מכתב של הרמן גרינג, סגנו של היטלר, מן ה-31 ביולי 41, בו הוא קובע שהפתרון הסופי של בעיית היהודים הוא מדיניות רשמית של כל זרועות הממשלה.
- אייכמן: כבוד בית המשפט, התביעה מנהלת את החקירה שלי בדרך לא ראויה. אני מבקש את הגנת בית המשפט מפני הדמגוגיה הזולה של התובע, המבקש להעניש אותי על פשעים שביצעו אחרים... אני מבקש שכבודו ידרוש מן התובע לנמק את ההאשמות נגדי בראיות משפטיות ברורות, ולא בהשערות דמיוניות ובפרובוקציות חסרות בסיס עובדתי.

19. שיחה טלפונית. קולק ופוגל. ערב.

- קולק: מישהו אצלכם כנראה יצא מדעתו.
- פוגל: הזהרתי אותך, טדי...
- קולק: זה לא בא בחשבון.
- פוגל: זה האוזנר. זה האוזנר שמסבך אתכם.
- קולק: לא די שעצרתם את השילומים לניצולים שגועים כאן ברעב, אז עכשיו אתם דוחים את עסקאות הנשק איתנו?!

פוגל: הדיון על ואנזה הסתיים אתמול בכך שכל הגרמנים אשמים בפתרון הסופי. הקנצלר ממש צרח עלי.

קולק: יש כאן שני מיליון יהודים שאנחנו צריכים להגן עליהם. גם אתה.

פוגל: עזור לי לעזור לכם. אם לא תסתום להאוזנר את הפה, הקנצלר לא ידחה את עסקאות הנשק איתכם. הוא יבטל אותן.

תמונת מעבר: רכבות הטרנספורטים הדוהרות לאושוויץ.

20. בית המשפט. התביעה, ההגנה והנאשם כבר במקומותיהם.

האוזנר: אני מבקש לקבל מן הנאשם תשובה ברורה. כמה פעמים הוא ביקר במחנה ההשמדה אושוויץ?

אייכמן: ענית, אדוני. ארבע או חמש פעמים.

האוזנר: ארבע, או חמש?

אייכמן: אני לא זוכר אדוני.

האוזנר: אתה זוכר מה הייתה מטרת הביקורים?

אייכמן: הייתי צריך לדווח להימלר על ביצוע ההוראות שלו.

האוזנר: ונפגשת עם רודולף הֶס, מפקד המחנה?

אייכמן: כן, אדוני.

האוזנר: איפה בדיוק נפגשתם?

אייכמן: במשרד שלו, אדוני.

האוזנר: האם הוא לקח אותך מדי פעם לסיור?

אייכמן: כן, אדוני.

האוזנר: האם ראית את ההמתה בתאי הגזים? את שריפת הגופות בקרמטוריום?

- אייכמן: לא ירדתי מן המכונית שלו, אדוני.
- האוזנר: אבל ידעת עליהן. ידעת על הרעב. על המגפות. על הרציחות. ידעת על הניסויים של ד"ר מנגלה.
- אייכמן: מה שקרה במחנה לא היה בתחום האחריות שלי.
- האוזנר: את זה אנחנו עוד נברר לעומק. האם בנסיעות במכונית של מפקד המחנה, הוא לא התלונן בפניך על עומס העבודה במחנה?
- אייכמן: לא זכורה לי תלונה כזאת.
- האוזנר: באוטוביוגרפיה שלו הוא כותב שהוא התלונן לפניך מספר פעמים על כך שאין לו מספיק כוח אדם. לדבריו הוא היה מסוגל לקלוט רק שתי רכבות ביום, ואתה התעקשת לשלוח ארבע.
- אייכמן: זאת הפקודה שקיבלתי מהימלר. ארבע רכבות ביום.

21. על המסך האחורי מופיעה כתובית: עדותו של אייזיק ברוק מן העיר מורבסקה-אוסטרבה בצ'כוסלובקיה.

- האוזנר: מה היה תפקידך באושוויץ, מר ברוק?
- ברוק: הייתי אחד מאנשי הזונדרקומנדו.
- האוזנר: מה היה תפקיד הזונדרקומנדו?
- ברוק: כשהגיע טרנספורט היה עלינו להוביל את היהודים מהרכבת שחנתה על הרציף אל תאי הגזים. בחוץ היה שלט "מקלחת". בהתחלה הכנסנו אותם אל חדרי ההתפשטות. בצד היו קולבים עם מספרים. והסמל הגרמני אמר להם: תזכרו את המספר של הקולב, כדי שתמצאו את הבגדים. אנשים ביקשו מים. הם היו צמאים אחרי הנסיעה הארוכה בקרונות הסגורים. אז הסמל אמר: תמהרו. הקפה מחכה לכם בצריף.
- האוזנר: האם היהודים האלה לא ידעו שהם עומדים למות?
- ברוק: הם חשבו שלמחרת הם יצאו לעבודה. לכן הם מיהרו למקלחות. כשהדלתות נסגרו, הסמל הזרים את הגז, ציקלון B, דרך צינור בגג. אחרי חצי שעה פתחנו את הדלתות וגררנו את הגופות אל הקרמטוריום... המשרפות... כשהסתיימה השריפה, באו הילדים שעבדו איתנו, ואספו את האפר עם מגרפות. בחורף היינו אומרים להם: נו,

ילדים. קר בחוץ. תתחממו בקרמטורים. אל תפחדו. הרוחות של המתים כבר בגן עדן... ככה היצלנו את הילדים האלה...

- האוזנר: וכל שישה חודשים הגרמנים חיסלו את אנשי הזונדרקומנדו? למה?
- ברוק: כדי שהם לא יפיצו שמועות על בית החרושת למוות... על הסרט הנע... יום ולילה... משלוח ועוד משלוח ועוד אחד... כדי שהיהודים שהיו עדיין בגטאות לא ידעו...
- לנדוי: ד"ר סרוואציוס, האם יש לך שאלות אל העד?
- סרוואציוס: לא, אדוני.
- לנדוי: העד רשאי לרדת מן הדוכן. (ברוק יוצא)
- סרוואציוס: כבוד השופט, אני מוחה פעם נוספת על העדויות האלה, שהנאשם כלל לא נזכר בהן. התובע מנסה לעורר זעם בלב השופטים, כדי שיחרצו את דינו של הנאשם ללא קשר לראיות נגדו.
- לנדוי: ד"ר סרוואציוס, בית המשפט דוחה את מחאתך. כולנו ותיקים ומנוסים, ומסוגלים לעשות הפרדה גמורה בין רגשותינו לבין המקרה שלפנינו. אנחנו נפסוק אך ורק על פי הראיות המשפטיות.

22. כלא רמלה. לילה. אייכמן יושב. ורה מאחוריו.

- אייכמן: כבר חודש שלם לא ביקרת אצלי. אני צריך להתחנן אל ד"ר סרוואציוס שיבקש ממך לבוא הנה?
- ורח: הרגשתי לא טוב. אני לא מצליחה לישון בלילות.
- אייכמן: ובכל זאת באת לדיונים בבית המשפט?
- ורח: באתי ותכף חזרתי למלון.
- אייכמן: לא הסתכלת בי אפילו פעם אחת. למה? (היא לא עונה) אני רוצה לדעת את האמת, ורה. למה הילדים לא כותבים לי? את הסתת אותם נגדי?
- ורח: לא הסתתי אותם...

- אייכמן: לפני שבועיים הם כתבו לי שאת נורא דואגת. זה מה שאת כתבת להם? למה? היו לנו ימים טובים מאוד בבית המשפט. לתביעה אין שום ראיות נגדי...
- ורח: כשהחברים בארגונינו אמרו לי שהצעת לעקור שיני הזהב של יהודים במחנות כדי לכסות את הוצאות הנסיעה שלהם ברכבת... לגזוז שיער מן הנשים כדי לייצר ממנו חבלים... לא האמנתי. הייתי בטוחה שאלה שקרים. זה גם מה שהכומר בכנסייה אמר לי. אבל כשהתובע אמר היום שמונית לאחראי על הפתרון הסופי...
- אייכמן: לא מונית לאחראי על הפתרון הסופי. הייתי אחראי רק על הרכבות.
- ורח: נשבעת לי שלא היה לך שום קשר למוות של היהודים הארוורים האלה...
- אייכמן: אני לא מבין. לשם כך באת הנה? כדי לחקור אותי?
- ורח: אני מנסה להבין. גידלנו יחד את הבנים, בימי ראשון הלכנו לכנסייה, בקיץ נסענו לחופשות בהרים, כמו כל משפחות הקצינים סביבנו. עכשיו אני כבר לא יודעת מי אתה. אני לא יכולה להאמין שהיה לך חלק בזוועות האלה. אני כבר לא יודעת מה לחשוב...
- אייכמן: לא היה לי שום חלק בזוועות האלה. לא הייתה לי סמכות להתערב במה שקרה במחנות. קיוויתי שהמלחמה תסתיים לפני שהתוכנית תצא לפועל, או שמישהו מעלי יתערב ויבטל אותה. לצערי, זה לא קרה.

23. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותו של הסופר יחיאל דינור-קצטניק, יליד סוסנוביץ' שבפולין. דינור כבר עומד על דוכן העדים. בידו מדי אסיר באושוויץ.

- האוזנר: אבקש את מר יחיאל דינור לעלות אל דוכן העדים. מה שמך המלא, אדוני?
- דינור: יחיאל דינור.
- האוזנר: נולדת בפולין?
- דינור: כן
- האוזנר: אתה סופר?
- דינור: כן
- האוזנר: מה הסיבה שבחרת בשם הספרותי ק. צטניק, מר דינור?

דינור: ק. צ. זה ראשי תיבות של מחנה ריכוז בגרמנית. ואני אזרח מחנה הריכוז אושוויץ. הייתי שם בערך שנתיים, הזמן שם אינו כפי שהוא כאן על כדור הארץ. ולתושבי הפלנטה אושוויץ, אין שמות. אין הורים. ואין להם ילדים. הם לא נולדו שם ולא הולידו, נשמו לפי חוקי טבע אחרים. הם לא חיו ולא מתו לפי החוקים של העולם כאן. השם שלהם היה המספר שלהם. הם לבשו, איך לקרוא....

האוזנר: זה מה שלבשתם שם?

דינור: זה הבגד של הפלנטה הקרויה אושוויץ. אני מאמין באמונה שלמה שאם אני יכול לעמוד לפניכם היום ולספר את הקורות מתוך הפלנטה הזאת, אם אני יכול להיות כאן עכשיו, הרי זה הודות לשבועה שנשבעתי להם שם. הם נתנו לי את הכוח הזה, שאוכל אחרי זמן - זמנו של אושוויץ - שנתיים - בהיותי מוזלמן - לעבור את זה. כי הם הלכו ממני, נפרדו ממני, ותמיד השאירו אותי אחריהם, אני רואה אותם מביטים בי, אני רואה אותם... אני רואה אותם עומדים בתור...

האוזנר - אולי תרשה לי, מר דינור, להציג לך כמה שאלות... אם אין לך התנגדות?

דינור: אני רואה אותם... אני רואה אותם...

לנדוי: מר דינור, תקשיב בבקשה לדברי מר האוזנר...

דינור: אני רואה אותם...

דינור מתעלף. האוזנר ובך ממהרים אליו.

לנדוי: אני חושב שנצטרך להפסיק את הישיבה, אני חושב ש... לא נוכל להמשיך. (בך והאוזנר מוליכים את דינור החוצה) מר האוזנר יודיע מה מצבו של העד. ואם הוא בכלל יוכל להעיד היום.

האוזנר: (חוזר) כבוד השופט, אני לא ציפיתי לזה. כוחותיו של מר דינור לא עמדו לו מול הנאשם. ברשותך אני אמשיך בשמו. מר דינור רצה להעיד על רצח היהודים באושוויץ בגז. (פונה לאייכמן) זהו מסמך ג-253. לפי המסמך הזה, הסגן שלך הזמין מאה ק"ג של גז המוות ציקלון B. למה דווקא המחלקה שלך הזמינה אותו?

אייכמן: לא ידעתי שהסגן שלי הזמין את הגז הזה, אדוני.

האוזנר: לא ידעת!?

- אייכמן: לא.
- האוזנר: הסגן שלך הזמין גז מוות בלי ידיעתך? קשה לי להאמין. האם יכול להיות שהכרחת אותו לחתום על ההזמנה, כדי שתוכל לספר אחרי המלחמה שלא ידעת עליה?
- גרודה: הנאשם איננו חתום על ההזמנה. אנחנו מבקשים מבית המשפט להתעלם מן ההשערות המופרכות האלה.
- לנדוי: בקשתכם נרשמה, גבירתי.
- אייכמן: כבוד השופט, מעולם לא רכשתי גז עבור אושוויץ. רצח היהודים בגז הוא הפשע הגדול ביותר בתולדות האנושות. לו הייתי נדרש להיות שותף לרצח הזה, הייתי יורה בעצמי. אני עסקתי בהובלה. רק בהובלה.
- האוזנר: **(קוטע אותו)** "זאת הייתה התקופה היפה בחיי. למרות שגרמניה הובסה במלחמה, אני אקפוץ בשמחה לקברי בידיעה שהצלחתי לחסל שישה מיליון יהודים" ... כך אמרת בראיון לעיתונאי אחרי המלחמה.
- גרודה: אנחנו דורשים מהתביעה להציג את ההקלטות של הריאיון הזה.
- האוזנר: בית המשפט יכול להסתפק בתמליל שלו.
- לנדוי: בית המשפט יבדוק את התמליל לגופו ויחליט אם הוא ראייה.
- האוזנר: כן, בהחלט אדוני. העדים ששמענו והמסמכים שהצגנו מעידים שהנאשם ניהל את ההשמדה מראשיתה ועד סופה, **(לאייכמן)** האם הנאשם מודה?
- גרודה: אדוני השופט, הנאשם לא מודה. הוא מילא את הפקודות של ראשי ה-ס.ס. להוביל יהודים ברכבות לאושוויץ. כל הפקודות האלה אושרו על ידי בכירי המערכת המשפטית של הרייך,
- האוזנר: על ידי ד"ר גלובקה.
- סרוואציוס: בהחלט, אדוני. ולכן אנחנו מבקשים שבית המשפט הנכבד יזמן את ד"ר גלובקה לעדות מטעמו.
- לנדוי: בקשתכם התקבלה.

24. משרד הקנצלר בבון. גְלוֹבְקָה ופוגל.

- גְלוֹבְקָה: אני יכול להשליך את הזימון המטופש הזה לפח האשפה. שום בית משפט בישראל לא יכול לכפות עלי להתייצב לפניו.
- פוגל: קולק הבטיח לדבר עם השופטים עוד היום.
- גְלוֹבְקָה: אני לא מאמין לו. אני לא סומך עליו.
- פוגל: אולי תדבר עם סרוואציוס. ספר לו מה אתה יודע על אייכמן. הוא יבין מיד שהעדות שלך תשלח אותו לתלייה.
- גְלוֹבְקָה: סרוואציוס יצא מדעתו. כשהוא יחזור לגרמניה, אני אדאג לכך שהוא לא יעבוד בשביל שום משרד ממשלתי. כל ימי חיו.
- פוגל: העדות שלך יכולה להיות הזדמנות לספר על החלק שלך בניסיון ההתנקשות בהיטלר. זה ינקה אותך מכל החשדות נגדך.
- גְלוֹבְקָה: תודה. אני מאד מעריך את זה. אבל כבר דיברתי עם הקנצלר. אם הם לא מבטלים את הזימון שלי למשפט, הוא יפסיק את מימון הכור שלהם בדימונה.

25. משרד התביעה. לילה.

- האוזנר: אני לא מצליח להבין את השופטים.
- בך: אנחנו באמצע המשפט, גדעון. עדיין לא הפסדנו.
- האוזנר: הם יזכו את הפושע הזה כי הוא פעל על פי חוקי הרייך.
- בך: הם לא יזכו אותו.
- האוזנר: הם לא מבינים שהזיכוי שלו יכשיר חוקים של רצח עם! דווקא שופטים של עם שנרצח!?
- בך: בוא נעצור רגע ונחשוב.
- האוזנר: מה נגיד למשפחות של הנספים? מה נגיד לניצולים? אפילו את חלקו בהשמדה באושוויץ לא הצלחנו להוכיח. הוא שכנע אותם לגמרי שהוא לא רכש את הגז. בסוף המשפט עוד נצטרך לבקש ממנו סליחה שהעמדנו אותו לדין.

בך: גלובקה יעיד בקרוב, גדעון...

הטלפון מצלצל. שיחת טלפון בין האוזנר וקולק.

קולק: גרמניה עצרה את המימון של הכור בדימונה. הם יחדשו אותו בתום המשפט, רק אם אם הזימון של ד"ר גלובקה יבוטל.

האוזנר: ד"ר גלובקה הוא היחידי שיכול להעיד שאייכמן מונה לאחראי על ביצוע הפתרון הסופי.

קולק: בשום פנים ואופן. כבר דיברתי עם השופטים וההגנה.

האוזנר: **(נדהם)** למה דיברת איתם?!

קולק: אתם לא מבינים מה יקרה כאן אם לא נבנה את הכור הזה? על גופתי המתה גלובקה יזומן להעיד. מי בכלל שמע עליו לפני המשפט הזה.

תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטריים על גירוש יהודי צרפת לאושוויץ.

26. בית המשפט. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותה של ד"ר אנה וֶלֶר, רופאת ילדים מפריז.

אנה ולר: ארבעת אלפים הילדים ירדו מהרכבות במחנה ליד פאריס. ההורים שלהם גורשו לאושוויץ יום קודם. הם היו מבוהלים, שקטים וצייתנים מרוב אימה. הגדולים החזיקו בידי הקטנים.

האוזנר: בני כמה היו הילדים האלה?

אנה ולר: בני שנתיים, בני שלוש, בני שש... קציני ה-ס.ס. מן היחידה של האיש הזה השליכו אותם לאולמות, שהיו בהם רק מזרנים מלוכלכים, שורצים פשפים...

האוזנר: מי האכיל אותם? מי רחץ אותם?!

אנה ולר: אנחנו. הנשים שנועדו למשלוחים הבאים. מאחר שהייתי רופאת ילדים, התירו לי לטפל בהם. רבים מהם עדיין לא ידעו לדבר. לא ידענו את שמותיהם. המצאנו להם שמות וכתבנו אותם על פתקים. תנאי הסניטציה היו נוראים. הם לקו בשלשולים.

העמדנו סירי לילה בפרוזדורים, אבל הם היו גדולים בשביל הילדים. ניקינו אותם בסמרטוטים ובמים. הילדים בקושי ישנו בלילות. כשילד היה מתחיל לבכות, כל מאה הילדים שבחזר התעוררו וקראו לאימהות שלהם. הבכי היה קורע לב. כעבור שלושה ימים הקצינים של האיש שבתא הזכוכית העלו אותם לרכבות. ניסיתי לעלות איתם... ללוות אותם... אבל המנוולים האלה היכו בי בקתות הרובים שלהם ובעטו אותי החוצה... כשהגעתי לאושוויץ, כעבור כמה שבועות, אף אחד מהילדים האלה כבר לא היה בחיים.

האוזנר: כבוד בית המשפט, זה מוצג י-6, מברק מיולי 42, בו מבקש קצין ממשדו של הנאשם בפרזיז אישור לגרש את ארבעת אלפים הילדים האלה לאושוויץ. וזה מוצג י-7, בו הנאשם מאשר בשיחה טלפונית לאותו קצין לבצע את הגירוש. המסמכים האלה מעידים שהנאשם הוא זה החליט לגרש את הילדים למותם.

סרוואציוס: מר אייכמן, האם אתה החלטת על גירוש הילדים האלה?

אייכמן: לא, אדוני.

האוזנר: אתה אומר את זה במפורש בשיחה הטלפונית הזאת.

אייכמן: לא אני קיבלתי את ההחלטה על גירוש הילדים. אחרי שקיבלתי את המברק מפאריס, נפגשתי עם הימלר, והוא הורה לי לבצע אותו.

האוזנר: האם הנאשם יכול להציג את ההוראה של הימלר לבצע את הגירוש?

אייכמן: לצערי, כל מסמכי המחלקה שלי עלו באש בהפצצות על ברלין.

לנדוי: תודה רבה. העדה רשאית לרדת מן הדוכן. אני מסיים את הישיבה.

האוזנר ובך יוצאים. באולם בית המשפט נשארים אייכמן, סרוואציוס וגרודה.

גְרוּדָה: **(לאייכמן)** אני לא מבינה. אתה משקר ככה בבית המשפט? השקר הזה עלול להרוס את כל האמינות שלנו. גם לנו אתה לא יכול לשקר ככה...

אייכמן: אני לא מבין על מה את מדברת, גברתי.

גְרוּדָה: תסתכל בביוגרפיה של הימלר. **(מראה לו)** בימים שבהם "נפגשת" איתו, ביולי 42, הוא סייר בחזית המזרחית.

- אייכמן: יכול להיות ששוחחתי איתו בטלפון.
- גְרוֹדָה: מתי? כשהוא היה עסוק בתכנון הקרב על סטלינגרד?
- סרוואציוס: גברת גְרוֹדָה...
- גְרוֹדָה: זאת לא הפעם הראשונה שהוא משקר. הוא הוליד אותנו שולל לאורך כל הדרך.
- סרוואציוס: גברת גרודה, אני מציע ש...
- גרודה: הוא הכריח אותנו להקל ראש בפשעים שלו. אני לא אשתף עם זה פעולה.
- סרוואציוס: גברת גְרוֹדָה, חכי רגע. בית המשפט יפסוק אם הוא הוליד אותנו שולל...
- גְרוֹדָה: לאיש הזה אין שום חמלה לְכַנֵּי אדם. אפילו לא לילדים חסרי ישע שהופרדו מהוריהם. לכן הוא לא ראוי לשום חמלה.
- אייכמן: אני לא מוכן לשמוע ממך הטפות מוסר, גברת גְרוֹדָה. את לא באת הנה כדי להגן עלי. באת לעשות קריירה על הגב שלי.
- גְרוֹדָה: בזה הרגע אני מוותרת על הקריירה הזאת.
- סרוואציוס: גברת גְרוֹדָה, אני מבקש שתשלטי בעצמך...
- גְרוֹדָה: אני לא מסוגלת להגן על מישהו ששלח בשיחת טלפון ארבעת אלפים ילדים אל מותם.
- אייכמן: אני ביצעתי פקודה שקיבלתי.
- גְרוֹדָה: אבל איך יכולת לבצע פקודה כזאת מבלי לחשוב על התוצאות המחרידות שלה?! הם היו ילדים... ילדים קטנים... גם לך יש ילדים... איך צמח בך רוע כזה?
- סרוואציוס: גברת גְרוֹדָה, אני מציע שנמשיך בשיחה הזאת מאוחר יותר.
- גְרוֹדָה: תראה מה קרה למי שוויתר על היכולת שלו להבדיל בין טוב ורע. **(מתקדמת אל קדמת במה)**
- סרוואציוס: גם אם הוא ויתר על היכולת הזאת, הוא זכאי להגנה. אם נשלול אותה ממנו, היא תישלל יום אחד מכולנו...
- גְרוֹדָה: (בך מתיישב במשרדו) אתה לא מְגֵן רק עליו. אתה מְגֵן על דור שלם של פושעי מלחמה. ועל עוד מיליוני גרמנים שרואים אותנו, ואומרים לעצמם: אם אייכמן חף

מפשע, אז הידיים שלי ודאי נקיות. זאת גרמניה שאתה רוצה לחיות בה? אני לא יכולה לחיות בגרמניה כזאת. (יוצאת)

27. משרדו של בך. גְרוּדָה נכנסת. הביוגרפיה של הימלר בידה

- גְרוּדָה: התפטרתי.
- בך: אני מצטער לשמוע.
- גרודה: אני חוזרת הביתה. (מראה לו עמוד בספר) גיליתי שהימלר לא נתן לו שום פקודה לשלוח את הילדים מפריז לאושוויץ.
- בך: האיש הזה שקרן חולני. אני מקווה שהשופטים כבר הבינו את זה.
- גרודה: אני לא מסוגלת יותר לשתף פעולה עם זה. גם אבא שלי מוכרח להתפטר.
- בך: מה?
- גרודה: ולחזור בו מכל פסקי הדין שלו. לא רק הוא. הוא וכל השופטים ששירתו בגרמניה הנאצית. תעזור לי?
- בך: אני לא חושב שאני מסוגל לבקר בגרמניה, גברתי.
- גְרוּדָה: אני לא מצפה למחילה. אין מחילה להורינו על הפשעים שנעשו בדור שלהם. אבל אם תבוא לגרמניה, תראה שאנחנו שונים מהם.
- בך: את שונה מהם. אבל אני לא אשב במסעדה בפרנקפורט שהמלצר בה היה שומר באושוויץ.
- גרודה: אנחנו מנסים להתגבר על הגזענות שעליה גדלנו.
- בך: אני לא אעלה לאוטובוס במינכן שהכרטיסן בו תיקן תנורים בקרמטוריום, ולא אסע ברכבת שנהג הקטר שלה הוביל ארבעת אלפים ילדים מפריז לאושוויץ. כשאיכמן נתן את ההוראה לרצוח אותם אף גרמני לא מחה, אף גרמני לא התנגד, ואף גרמני לא התחרט. אני מצטער, גברת גרודה...

28. משרד הקנצ'לר בבון. גְלוֹבְקָה ופוגל. פוגל מוסר לגְלוֹבְקָה את מכתב ההתחייבות של ישראל.

- פוגל: אתה לא תוזמן להעיד במשפט. גם שמך לא יוזכר בו יותר.
- גְלוֹבְקָה: תודה רבה. עשית עבודה מצוינת.
- פוגל: הגיע הזמן לאשר לישראלים להמשיך לבנות את הכור בדימונה.
- גְלוֹבְקָה: כן. בהחלט. כבר דיברתי על זה עם הקנצ'לר.
- פוגל: אני שמח לשמוע.
- גלובקה: יש לקנצ'לר תנאי נוסף.
- פוגל: איזה תנאי?
- גְלוֹבְקָה: ישראל לא תצוד יותר פושעים נאצים, ולא תעמיד אותם לדין.

מעבר למשרדו של קולק.

- האוזנר: עם כל הכבוד לקנצ'לר, הוא ימנע ממני לרדוף אחרי ד"ר מנגלה שעשה את הסלקציות באושוויץ, ואת הניסיונות הרפואיים בנשים, בילדים, בתאומים?
- קולק: אתה רוצה להירשם בהיסטוריה כמי שבגללו אין לנו כור אטומי?

חזרה למשרדו של גלובקה.

- גלובקה: אנחנו נעמיד לדין את הפושעים הנאצים בעצמנו.
- פוגל: עד עכשיו לא העמדנו לדין אפילו פושע נאצי אחד.
- גְלוֹבְקָה: מי שצריך להישפט, יישפט. ואם התובע הכללי של גרמניה יחליט לשפוט גם אותי, אני מוכן להתייצב בבית משפט גרמני.
- פוגל: אתה מנכ"ל משרד הקנצ'לר. אף אחד לא יעמיד אותך לדין.
- גלובקה: התפטרתי.

מעבר למשרדו של קולק.

- האוזנר: אני מחויב לששת המיליונים שנספן, טדי. וגם לניצולים.

קולק: אני מחויב גם למי שחי כאן עכשיו. מנגלה ושותפיו ימותו תוך כמה שנים וישָׁכחו. כל צבאות ערב ערוכים עכשיו על הגבולות שלנו. גם אנחנו צריכים להיות ערוכים.

חזרה למשרדו של גלובקה.

פוגל: התפטרת?

גלובקה: יחד עם עוד קבוצה של בכירים ששירתו את הרייך.

פוגל: והקנצלר קיבל את זה?

גלובקה: זה יעזור לו מאד בבחירות. אתה יודע שאף פעם לא הייתי שלם עם מה שעשיתי בשנים ההן. כשכתבתי את ההנחיות ליישום חוקי הגזע, לא העליתי בדעתי שאני סולל את הדרך לאושוויץ. יכול להיות שהייתי שותף להשלמה... לשתיקה... בזה אני מוכן להודות...

מעבר למשרדו של קולק.

קולק: אתה לא רואה שאתה מסכן את כל מי שחי כאן? גם את עצמך.

האוזנר: המלחמה במושעים האלה הרבה יותר חשובה ממני, טדי. אני אמשיך לרדוף אחריהם, גם אם תפטרו אותי.

קולק: אנחנו כבר לא בבית המשפט, גדעון. כאן אני מקבל החלטות. אני לא מוכן לקחת שום סיכון שבגללך תתרחש כאן שואה שנייה.

תמונת מעבר: קולאז' של סרטונים דוקומנטריים המציגים את הפעולות נגד יהודים בהונגריה בשנת 1944.

29. בית המשפט. התביעה וההגנה במקומותיהם. אייכמן עומד בתא הזכוכית.

האוזנר: תסביר לי את ההיגיון שלכם. ב-1944 המצב הצבאי של גרמניה התדרדר מאד. במזרח, במערב, ובדרום, ואתם פולשים להונגריה כדי להשמיד יהודים? למה התעקשת לשלוח כל יום ארבע רכבות לאושוויץ בהן 12,000 יהודים? יכול להיות שרצית לסיים את השמדת היהודים לפני שהרוסים כובשים את הונגריה?

אייכמן: לרצון שלי לא היה שום תפקיד, אדוני. הייתי כפוף לפיהרר, כמו כל קצין גרמני.

האוזנר: ומעולם לא הפרת את הפקודות שלו?

- אייכמן: מעולם לא.
- האוזנר: אתה זוכר שאתה מעיד תחת שבועה?
- אייכמן: בהחלט, אדוני.
- האוזנר: **(לשופט)** זהו מוצג 1216 מברק של שגריר גרמניה בבודפשט לברלין. **(מצטט)** "בהמשך להוראה של היטלר לשחרר 8700 משפחות יהודיות בתמורה להפסקת ההפצצות של האמריקאים על בודפשט, העברתי את ההוראה הזאת לאייכמן". האם הנאשם מכיר את המברק הזה?
- אייכמן: כן, אדוני. אבל מעולם לא קיבלתי את ההוראה הזאת של היטלר בכתב.
- האוזנר: ואכן השגריר ממשיך וכותב: **(מצטט)** "באותו היום פנה אייכמן אל היטלר וביקש את ההוראה בכתב. אך אייכמן לא חיכה לתשובה, ומיהר לשלוח את המשפחות האלה לאושוויץ".
- אייכמן: הדברים אינם נכונים, אדוני. השגריר טעה. חיכיתי לתשובה.
- האוזנר: כמה ימים חיכית?
- סרוואציוס: כבוד השופט, האירועים האלה התרחשו לפני שבע עשרה שנה. הנאשם לא יכול לזכור את כל הפרטים.
- האוזנר: אני אזכיר לו. זה מוצג 317.
- סרוואציוס: אני מחזיק אותו בידי.
- האוזנר: רישום המשלוחים לאושוויץ מאותו חודש. לפי הרישום הזה הנאשם לא חיכה אפילו יום אחד.
- אייכמן: כבוד השופט... אני... אני מעולם לא...
- האוזנר: מדוע מיהרת כל כך לשלוח את היהודים האלה? **(אייכמן שותק)** מדוע הפרת את ההוראה של היטלר לשחרר יהודים? **(אייכמן שותק)**
- לנדוי: **(לאייכמן)** הנאשם מתבקש להשיב לשאלת התובע. **(אייכמן לא עונה)** אדולף אייכמן, בית המשפט ממתין לתשובתך...

30. בית הכלא. מוסיקה. לילה. סרוואציוס ואייכמן.

- סרוואציוס: אנחנו לא יכולים להתעלם ממה שקרה היום בבית המשפט. (אייכמן לא עונה)
 אנחנו חייבים לשפר את קו ההגנה שלנו. (אייכמן לא עונה) אני מציע שתודה
 לפחות בחלק מסוים של כתב האישום.
- אייכמן: איזה חלק?
- סרוואציוס: שהיית שותף להחלטות של ה-ס.ס. על המשלוחים לאושוויץ. (אייכמן לא עונה) או
 לפחות שתביע חרטה.
- אייכמן: חרטה על מה?
- סרוואציוס: על רצח של 8,700 משפחות של יהודים הונגריים.
- אייכמן: אני לא רצחתי אף יהודי.
- סרוואציוס: אם תביע חרטה, אולי הם לא יגזרו עליך עונש מוות.
- אייכמן: אני לא אשם ברצח היהודים האלה.
- סרוואציוס: ודאי שאתה אשם! מה שעשית בהונגריה מוכיח את זה. אם תודה בפשעים שלך
 ותסגיר עוד כמה בכירים ב-ס.ס., בית המשפט יתחשב בכך בגזר הדין.
- אייכמן: אני לא אסגיר אף אחד.
- סרוואציוס: למה? מה אתה חייב לבכירים האלה? אם לא תסגיר אותם, אני אפסיק להגן עליך.
 הרי אחרי שיתלו אותך, שום גרמני הגון לא ישכור אותי לעבודה. עד יומי האחרון
 אני אאלץ לעבוד רק עם נאצים מתועבים כמוך.
- אייכמן: אם זה מה שאתה חושב עלי...?
- סרוואציוס: אם אתה רוצה שאני אמשיך להגן עליך, אתה תכתוב לי עכשיו הודאה באשמה.
(נותן לו דף ועט) אתה שומע?

31. בית המשפט. על מסך אחורי מופיעה כתובית: עדותו של יואל ברנד, חבר ועדת ההצלה הציונית בבודפשט.

- האוזנר: מר יואל ברנד, האם אתה מזהה את הנאשם?
ברנד: כן, אדוני.
- האוזנר: **(לאייכמן)** האם הנאשם מזהה את העד?
אייכמן: כן, אדוני.
- האוזנר: **(לברנד)** מר ברנד, ספר לבית המשפט מה היה תפקידך בהונגריה במהלך המלחמה.
ברנד: הייתי חבר בוועדת ההצלה הציונית, אדוני.
- האוזנר: ומתי נפגשת עם הנאשם?
ברנד: הוזמנתי למשרדו בבודפשט ב-25 באפריל 44. כשנכנסתי, הוא קם ואמר: "אתה מכיר אותי, ברנד. אני פתרת את בעיית היהודים בגרמניה, באוסטריה, בפולין, בצ'כוסלובקיה, ביוון. עכשיו תורה של הונגריה. אבל איתך אני מוכן לעשות עסקה. אני מוכן למכור לך מיליון יהודים".
- האוזנר: מיליון יהודים?! מאיפה?
ברנד: מהונגריה ומחוצה לה. "קח נשים שמסוגלות ללדת. גברים שמסוגלים להוליד. זקנים. ילדים. דם תמורת סחורה. סחורה תמורת דם". שאלתי: באיזו סחורה אדוני מעוניין? "עשרת אלפים משאיות", הוא אמר.
- האוזנר: מניין יכולתם להשיג עשרת אלפים משאיות?
ברנד: הנאשם הורה לי לפנות אל הבריטים והאמריקאים, אדוני.
- האוזנר: **(לאייכמן)** האם הנאשם מאשר את קיומה של הפגישה הזאת?
אייכמן: כן, אדוני.
- האוזנר: כבוד השופט, בזה הרגע הנאשם הודה שטענתו העיקרית במהלך המשפט הזה היא שקר. הוא לא היה פקיד קטן שתואם זמני רכבות. הוא היה קצין בכיר שניהל עסקה פוליטית בינלאומית בין גרמניה למדינות המערב.

- סרוואציוס: כבוד השופט, הימלר, ראש ה-ס.ס, הוא שהורה לנאשם לבצע את העסקה הזאת. מאמציו של הנאשם מעידים שגם לקראת סוף המלחמה הוא ניסה למצוא פתרון לבעיית היהודים באירופה באמצעות הגירה.
- האוזנר: מר ברנד, האם אתה יודע למה הימלר יזם את העסקה הזאת?
- ברנד: הנאשם עצמו אמר לי: "הימלר יודע על הקשר של ועדת ההצלה שלכם עם האמריקאים, והוא רוצה להגיע דרככם לעסקה."
- האוזנר: שהיא?
- ברנד: הפסקת אש עם האמריקאים.
- האוזנר: מדוע העסקה הזאת נכשלה?
- ברנד: כי הנאשם הפר את הבטחתו לעצור את השמדת היהודים. ברגע שיצאתי להיפגש עם האמריקאים, הוא התחיל להרוג את היהודים האלה בתאי הגזים.
- אייכמן: כל ההחלטות על גורל היהודים האלה היו של הימלר.
- האוזנר: הימלר רצה להכשיל עסקה שהוא עצמו יזם!?
- אייכמן: לא, אדוני. הבריטים והאמריקאים סירבו בכלל לדון בה.
- ברנד: הוא צודק, כבוד השופט. כשיצאתי לטורקיה להיפגש עם האמריקאים, הבריטים עצרו אותי, ושלחו אותי לכלא בקהיר. יום אחד הגיע שר המושבות הבריטי לבקר אותי. סיפרתי לו על ההצעה של הנאשם, והוא אמר: "אם הם יתנו לי מיליון יהודים? איפה אני אשים אותם?" פרצתי בבכי. למחרת התחלתי בשביתת רעב...
- האוזנר: תודה רבה, מר ברנד.
- סרוואציוס: כבוד השופט, העדות הזאת מוכיחה שהבריטים והאמריקאים לא רצו אצלם יהודים. אילו הם קיבלו את ההצעה שלו, הנאשם היה נחשב למציל היהודים הגדול בהיסטוריה.
- האוזנר: כבוד השופט, הנאשם הוא רוצח היהודים הגדול בהיסטוריה. והנה ההוכחה. **(לאייכמן)** אחרי כשלון העסקה הימלר הזמין אותך לברלין ונוף בך על הכשלון: "עד עכשיו רצחת יהודים, עכשיו אני זקוק ליהודים חיים".
- בך: **(מגישה מסמך)** כך העיד בנירנברג שגריר גרמניה בבודפשט שנכח בפגישה.
- אייכמן: הימלר זימן אותי אליו כדי לקדם את העסקה בדרכים אחרות.

- האוזנר: שקר, כבוד השופט. בסוף אותה הפגישה השעה הימלר את הנאשם מתפקידו בהונגריה, והשאיר אותו בברלין.
- אייכמן: והפיהרר החזיר אותי מיד להונגריה, כדי להמשיך את... (משתתק)
- האוזנר: את רצח היהודים? (אייכמן שותק) שתיקה כהודאה. הנאשם מלכתחילה לא התכוון למלא את חלקו בעסקה. הוא הפר את הבטחתו למר ברנד, ולא עצר את רצח היהודים באושוויץ, ובגללו רוב יהודי הונגריה הושמדו.

32. בית המשפט. כתובית: עדותה של אביבה פרקש מבודפשט.

- פרקש: אני חושבת שזה היה ב-4 בנובמבר 44... בערך חצי שנה לפני סוף המלחמה... הרוסים כבר חסמו את כל הדרכים לאושוויץ. היו שמועות שתאי הגזים שם כבר פוצצו... היינו בטוחים שניצלנו... פתאום ראינו מודעות בשכונות של בודפשט. על כל היהודים מגיל שש עשרה עד שישים להתייצב מחר בבוקר בכיכר במרכז העיר. לא ידענו לשם מה.
- האוזנר: ומה אמרו לכם כשהתייצבתם?
- פרקש: שאנחנו נשלחים לאוסטריה "לבנות ביצורים עבור הגרמנים".
- האוזנר: והאמנתם להם?
- פרקש: רצינו מאד להאמין. מאד. השוטרים ההונגרים הצעידו אותנו ברגל. אבי היה עיוור. אימי הוליכה אותו... רק אחרי יומיים הבנו שהצעדה הזאת נועדה להרוג אותנו...
- האוזנר: איך הבנתם את זה?
- פרקש: הוליכו אותנו מאתיים עשרים קילומטר. בקור. בשלג. לצידי הדרכים היו מפוזרות גוויות עם טלאי צהוב. על הפנים או החזה היו כתמי דם שנקרש. בת דודה שלי הייתה בחודש התשיעי. ביום השני התחילו צירים. הם ירו בה. ביום הרביעי הפרידו את אמא מאבא. את אבא הרגו מיד. את אמא אחרי יומיים. הלכנו מזריחה עד חשכה. בשורות. ארבעה-ארבעה. בשארית כוחנו.
- האוזנר: האם הנאשם מודה שהוא תכנן את צעדות המוות האלה?
- אייכמן: אלה לא היו צעדות מוות, אדוני.
- פרקש: שקר, כבוד השופט... שקר...

- אייכמן: הצבא הגרמני היה זקוק לכוח אדם כדי לבנות ביצורים.
- פרקש: זה שקר, אדוני, אלה היו צעדות מוות. צעדות מוות. אלפים נטבחו בהן. אלפים מתו... לו הם רצו שנעבוד שם, הם לא היו מוליכים אותנו ברגל. בסופות. בשלג. בלילות יְשָׁנוּ על האדמה הקפואה. בְּפֹר. בְּרָעַב... בְּרָעַב נורא...
- היא מסתערת על תא הזכוכית. בכך האוזנר וסרוואציוס חוסמים את דרכה.**
- פרקש: אלה היו צעדות מוות... צעדות מוות... מפלצת... אתה הרגת את כל המשפחה שלי בצעדות האלה... את אבא שלי ואימא שלי... שני האחים שלי... בת הדודה שלי... אף אחד לא נשאר... אף אחד לא חזר...
- האוזנר: גברת פרקש... גברת פרקש...
- בך: גברת פרקש...
- פרקש: הדם שלהם על הידיים שלך, רוצח... טורף אדם... מפלצת...
- לנדוי: תירגעי גבירת, תירגעי...
- פרקש: רוצח...
- לנדוי: תודה, גברתי. את רשאית לרדת מן הדוכן.
- סרוואציוס ובך מוליכים את פרקש החוצה.**
- האוזנר: כבוד בית המשפט, כשהימלר שמע על צעדות המוות האלה, הוא פקד על הנאשם להפסיק אותן מיד. הנאשם לא ציית לפקודה הזאת ובכך חשף את תוכניתו לחסל את יהודי הונגריה שהוא לא הספיק לשלוח לאושוויץ.
- 33. כלא רְמֵלָה. יום. ורה וסרוואציוס עומדים מול אייכמן.**
- ורה: שביתת הרעב הזאת מיותרת, אדולף. השופט עדיין לא גזר עליך שום עונש. אם לא תאכל משהו ולא תיקח את התרופות, אתה תמות תוך כמה ימים.
- סרוואציוס: אם השופטים יקבעו שאתה אשם במשהו, אנחנו נערער לבית המשפט העליון.
- אייכמן: אני לא ארמה את עצמי. גם השופטים בבית המשפט העליון יבקשו נקמה, כמו כל יהודי.

- ורה: השופט האחרון הוא האלוהים. אם תתפלל, אולי בכל זאת תינצל.
- אייכמן: כל חיי לא האמנתי בו אפילו לרגע.
- ורה: אלוהים חומל על כל המאמינים.
- אייכמן: אני לא אתן ליהודים האלה את הסיפוק לתלות אותי. בהונגריה כבר ידעתי שהמלחמה אבודה. השופטים האלה לעולם לא יבינו כמה קשה הייתה לנו התבוסה. כמה היא קשה לנו עד היום. הייתי צריך לתקוע לעצמי כדור בראש בסוף המלחמה, כמו הפיהרר... כמו הימלר... כמו גרינג...
- סרוואציוס: אסור לך להתיימש. אם בית המשפט העליון ידחה את הערעור שלנו, נגיש בקשת חנינה לנשיא שלהם.
- ורה: תגייד איתי תהילים. זה יעזור גם לך. (עומדת לפני התא וקוראת מספר התנ"ך. גם הוא מסתכל בספר) דָּרְכֵיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי; הַדְּרִיכֵנִי בְּאֲמֶתֶךָ וְלִמְדֵנִי; כִּי אֲמֶת מֵאֲרֶץ תִּצְמָח; וְצִדְקַת מִשְׁפָּטִים נִשְׁקֶף. כִּי־אֲתֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. חַנּוּנֵי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ; בְּרַב רַחֲמֶיךָ, מְחַה פִּשְׁעֵי... וְאֲנִי כְּחַסְדֶּךָ בְּטַחְתִּי; יִגַּל לִבִּי בִישׁוּעָתֶךָ...

34. בית המשפט. נאומי הסיכום.

- האוזנר: ...וכפי שאמרתי, העדויות שהבאנו והמסמכים שהצגנו מוכיחים שהנאשם לא היה בורג במכונת ההשמדה. הוא היה המנוע שלה. גם טענת ההגנה שהנאשם מילא פקודות, איננה פוטרת אותו מאחריותו האישית לרצח העם שהוא ביצע. הוא לא הכיר באחריותו אז, והוא לא מכיר בה גם היום. שום חוק בשום מדינה לא מתיר לבצע פקודות כאלה. ברגע שהוא ביצע אותן, הוא נעשה לאויב המין האנושי, הוא וכל שותפיו, הבכירים והזוטרים. אנחנו נרדוף אותם בכל מקום על פני האדמה, ונעמיד אותם לדין. אני מבקש מבית המשפט להרשיע את הנאשם ולגזור עליו עונש מוות.
- סרוואציוס: ...בעולם החולה שבו הנאשם פעל, במציאות של מלחמה עולמית נוראה, הוא לא הצליח לראות שהפקודות שהוא קיבל מהנהגת גרמניה היו בלתי חוקיות. הוא גם לא היה חבר בהנהגת גרמניה. והוא לא יזם את הפשעים נגד היהודים. הוא היה אדם מן השורה שהיה נאמן מדי לפיהרר כמו אצל רוב בני האדם, גם אצלו המצפון היה רופף, וכאשר החברה סביבו איבדה את הערכים המוסריים שלה, הוא לא היה מסוגל להבדיל בין טוב ורע. ולכן, אני מבקש מבית המשפט לקבוע שהוא זכאי.

אייכמן: ...אני אינני מפלצת. אני אדם רגיל. כמו כל מי שמתבונן בי עכשיו. נולדתי בעיר קטנה. לא סיימתי את בית הספר התיכון, כי נאלצתי לעבוד בחברה לשיווק נפט. כשהיא נקלעה למשבר, פוטרתי. חבר מבית הספר הציע לי עבודה כפקיד מנהלה ב-ס.ס.. כעבור כמה שנים התמניתי לראש המחלקה לענייני יהודים. אני לא ממעיט בחומרת מעשיי בזמן המלחמה. אבל התביעה לא הצליחה להצביע אפילו על יהודי אחד שהרגתי... אני מודה. נשבעתי אמונים למנהיג שלא היה ראוי לאמון. סגדתי לו כמו כולם בעיוורון מוחלט. לו קיבלתי ממנו פקודה לשלוח למוות את ילדיי, הייתי מבצע אותה. אני לא מבקש רחמים. אני מוכן לתלות את עצמי, כדי להרתיע אנטישמים ברחבי העולם.

לנדוי: בכך תם שלב הסיכומים. בית המשפט יפרסם בקרוב את מועד הקראת פסק הדין.

35. צלליות של 5 עדים מופיעות במקומות שונים על הבמה.

ברנד: ברגע שיצאתי להיפגש עם האמריקאים, אתה התחלת להרוג את היהודים בתאי הגזים...

ברוק: אחרי חצי שעה פתחנו את הדלתות וגררנו את הגופות אל המשרפות...

פרקש: אלה היו צעדות מוות, שלחת אנשים למות, אלפים נטבחו בהן. אלפים מתו.

יוסלבסקה: אתה ראית שהוא ירה בילדה. הרגשתי איך היא נקרעת מעלי. אחר כך הוא ירה בי. נפלתי אל תוך הבור... חשבתי שאני מתה..

דינור: הם הלכו ממני, נפרדו ממני... אני רואה אותם... הם מסתכלים בי... אני רואה אותם עומדים בתור... אני רואה אותם...

36. בית המשפט. נוכחים צוות התביעה, הסנגור והנאשם.

שמש: בית המשפט!

לנדוי: אדולף אייכמן, בית משפט זה מוצא אותך אשם בפשעי מלחמה, בפשעים נגד העם היהודי ובפשעים נגד האנושות. שקלנו בדבר העונש הראוי לך, והגענו לכלל דעה שלשם הענשתך ולשם הרתעת אחרים, יש להטיל עליך את העונש המקסימלי הקבוע בחוק. לאור זאת, בית משפט זה דן אותך, אדולף אייכמן, למוות.

אפילוג**כל השחקנים פונים לקהל:**

- יגאל: לאחר עונש המוות שנגזר עליו, דחיית ערעורו על ידי בית המשפט העליון, ודחיית בקשתו לחנינה על ידי נשיא המדינה, הוצא אדולף אייכמן להורג בתלייה. גופתו נשרפה, ואפרו פוזר בלב ים.
- מירב: אחרי המשפט חזרה ורה אייכמן להתגורר בגרמניה. היא שמרה על שם משפחתה, ותמכה בריקרדו, בנה הצעיר, שנאבק מנעוריו באנטישמיות.
- מורדי: טדי קולק פרש מתפקידו כמנכ"ל משרד ראש הממשלה וב-1965 נבחר לראש העיר הנערץ של ירושלים.
- שרון: ד"ר ג'וליאנה פרש מתפקידו כמנכ"ל משרד הקנצלר אחרי המשפט, והיגר לשווייץ כדי להיעלם מן הזירה הציבורית.
- אוהד: פוגל המשיך לשרת במשרד הקנצלר, ואף זכה לאות כבוד על תרומתו ליחסי גרמניה-ישראל.
- עדי: עו"ד ליזה גרודה חזרה לגרמניה, והצטרפה למאבק לטיהור הממשל הגרמני מבכירים נאצים.
- שלום: גבריאל בך התמנה לפרקליט המדינה, ובהמשך נבחר לשופט בבית המשפט העליון.
- עזרא: בנו לויין עלה ארצה בתום המלחמה, הקים משפחה חדשה, ופעל כמשפטן למען ניצולי השואה בישראל.
- אבי: בסוף המלחמה עלתה משפחתו של יואל ברנד לישראל. עד יומו האחרון הוא לא סלח לעצמו על החמצת ההזדמנות להציל מיליון יהודים בעסקה מול אייכמן.
- עדית: אחרי המלחמה עלתה אביבה פרקש לישראל, התחתנה, ילדה שתי בנות, והקימה בית יתומים לילדים ניצולי שואה.
- דליה: אחרי שאיבדה את משפחתה, הסתתרה רבקה יוסלבסקה עם קבוצת יהודים ביערות פולין, שם פגשה פרטיזן יהודי, נישאה לו, עלתה ארצה, וילדה שני בנים.
- שלמה: אחרי המלחמה בה איבד את כל משפחתו, עלה יחיאל דינור ארצה, והקים משפחה חדשה. הוא המשיך לכתוב על הפלנטה האחרת, תחת השם הספרותי קצטניק, כשהוא לובש את חליפת האסיר שלו.

מנשה: אחרי המשפט דעכה הקריירה המשפטית של ד"ר סרוואציוס. והוא נאלץ להסתפק בהגנה על מספר פושעי מלחמה נאצים זוטרים.

גיל: גדעון האוזנר המשיך בתפקידו כיועץ המשפטי לממשלה אך כעבור שנתיים התפטר, נבחר לכנסת, ואף כיהן כשר בממשלה. לאחר פרישתו, מונה ליושב ראש הנהלת יד ושם.

סוף